

ወንጀልና ቅጣት

ፊዮደር ደስቶቶቭስኪ

ተርጓሚዎች
ክሳ ገህይወት
ፋንቱ ሳህሌ

ሻማ ቡክስ

ሻማ ቡክስ

የሻማ ኃ.የተ.የግ.ድ. ክፍል

አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

ሙሉ የባለቤትነት መብቱ የተጠበቀ ሆኖ በጽሁፍ በተሰጠ ፈቃድ ካልሆነ በስተቀር ይህን መጽሐፍ እንደገና ማሳተም፣ መቅዳት ወይም መተርጎም አይቻልም፡፡

ያለ የጽሁፍ ፈቃድ ወይም በኢትዮጵያ የፍትሕ ብሔር ሕግ አዋጅ ቁጥር 165/1960 ርዕስ 11 የሰነ ጽሁፍና ኪነጥበብ ስራዎች ባለቤትነትን በተመለከተ ከአንቀጽ 1647 እስከ አንቀጽ 1674 በተደነገገው መሰረት ካልሆነ በስተቀር ከመጽሐፉ አንድ አንቀጽ እንኳን መልሶ ማሳተም መቅዳት ወይም በሌላ መልክ ማሳተምና ማስራጨት አይፈቀድም፡፡

ከዚህ ሕትመት ጋር በተያያዘ በባለቤቱና በህግ ያልተፈቀደ ተግባር የሚፈጽም ማንኛውም ሰው ለሚያደርሰው ጥፋትና ጉዳት በወንጀልና በፍትሔብሔር ሕግ ተጠያቂ ይሆናል፡፡

የመጀመርያ ሕትመት 1997 ዓ.ም

አሳታሚ ሻማ ቡክስ

የመ.ሳ.ቁ. 8153

አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

በሴንትራል ማተሚያ ቤት ታተመ

ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ (Prison Fellowship Ethiopia, PFE) “የአገሪቱን ፍትሕ ሥርዓት ለማፋጠንና የታራሚዎችን ሕይወት ለመሰጠት” የሚል ራዕይ ሰንቆ እ.ኤ.አ በ1992 የተቋቋመ መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅት ነው። በዚህም ረገድ ድርጅቱ ከተቋቋመበት ጊዜ አንስቶ በአገሪቱ ውስጥ ካሉት መቶ ሃያ አስር ቤቶች መካከል በሰባ ሰምንቱ ውስጥ በተለያዩ መልኩ ተንቀሳቅሷል።

ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ የታራሚዎችን ሰብዓዊ መብት በማስከበር ረገድ የማይናቅ ተጨባጭ አስተዋፅኦ አበርክቷል። በዚህ አኳያ የተያዙ፣ የተከሰሱ እና የፍርድኞችን መብት በተመለከቱ ለፍትሕ አካላት የተለያዩ አውደ ጥናቶችን አዘጋጅቷል። ሰብዓዊ መብቶችና የፍትሕ አስተዳደር ከቶውንም የማይነጣጠሉ የአንድ ሳንቲም ሁለት ገፅታዎች መሆናቸውን በመረዳት የፍትሕ አካላትን እትም በመገንባት ላይ ያተኮሩ የተለያዩ አውደ ጥናቶችና ስልጠናዎች ተደርገዋል። በዚህ ወቅት በአገሪቱ በመካሄድ ላይ ላለው የፍትሕ ስርዓት ማሻሻያ እንቅስቃሴ ላይ ላቅ ያለ አስተዋፅኦ አበርክቷል። ፍትሕ ለአንድ አገር እድገት ያለው ጠቀሜታ በእጅጉ የጎላ እንደሆነ አጠራጣሪ አይደለም። ትክክለኛ ፍትሕ የአንድ አገር ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚ እና የመልካም አስተዳደር እድገት አወንታዊ ገፅታ ነው። በሌላ ጎኑ ፍትሕ ለአንድ ህብረተሰብ ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚ እና መልካም አስተዳደር መገኛ አይነተኛ ቁልፍ ነው። ስለዚህ ፍትሕ ለሁሉም ለሁሉም ስፍራ እጅግ አስፈላጊ ነገር ነው።

እንደሚታወቀው በአገራችን የወንጀል የፍትሕ ሥርዓት አፈፃፀም ደካማ ከመሆኑ የተነሳ ቁጥራቸው እጅግ የበሳ ሰዎች ፍርድ ሳያገኙ ለአመታት በማረሚያ ቤቶች ይቆያሉ። ስለዚህ ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ ከፌዴራልና ከክልል ፍርድ ቤቶች፣ ከፖሊስ፣ ከማረሚያ ቤቶች፣ ከፍትሕ ሚኒስቴርና ከክልል ፍትሕ ቢሮዎች ጋር በጋራ በመሆን በፍትሕ መዘግየት ምክንያት የተከማቹትን ፋይሎች (Backlog Files) የታዩ ሲሆን በሺህ የሚቆጠሩ እስረኞች በነፃ ተሰቀዋል። ብዙ እስረኞች ደግሞ ጥፋተኝነታቸው ተረጋግጦ ተገቢውን ፍርድ አግኝተዋል።

በሌላ በኩል ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ የታራሚዎችን ሕይወት ለማሻሻል ካደረጋቸው ተግባራት መካከል የሚከተሉትን መጥቀስ ይቻላል። የሽንት ቤት፣ የመኖሪያ ቤት፣ የመታጠቢያ ቤት፣ የልብስ ማጠቢያ ስፍራዎች፣ የውሃ ማጠራቀሚያ ገንዳዎች እና የባዮ ጋዝ ግንባታዎች በስፋት ተከናውነዋል። በተጨማሪም የተለያዩ የቤት ዕቃዎች፣ የሕክምና መሳሪያዎች፣ መድሐኒቶች፣ የተለያዩ አልባሳት፣ የመፀዳጃ እቃዎች፣ ብርድ ልብሶች በበርካታ እስር ቤቶች ተበርክተዋል። በጎ ፈቃደኛ ሐኪሞችን ከአገር ውስጥ እንዲሁም ከውጪ አገር በማስማራት በሺህ የሚቆጠሩ ታራሚዎች ሕክምና እንዲያገኙ ተደርጓል። በታራሚው ባህሪ ላይ ለውጥ በሚያመጣ መልኩ የምክር፣ የትምህርትና ክትትል ተግባራትም ተከናውነዋል።

በቀጣይም ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ ፍትሕ ለሁሉም (Justice for All) በሚል አላማ ከኢትዮጵያ ሰብአዊ መብቶች ኮሚሽንና ከፍትሕ አካላት ጋር በጋራ በመሰራት በአገራችን ለውጥ ማምጣት እንዳለብን ፅኑ እምነታችን ነው።

ስለ ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ /PFE/ በአጭሩ እንዲህ ከገለፅን በኋላ በእውቁ ፀሐፊ ፊዮደር ደስቶቶሽስኪ የተፃፈውንና በአምሳደር ካሳ ገ/ሕይወት እና በአቶ ፋንቱ ሣሕሌ የተተረጎመውን “ወንጀልና ቅጣት” የተሰኘውን መፅሐፍ ለሕትመት እንዲበቃ አስተዋፅኦ ለማድረግ በመቻላችን የተሰማንን ደስታ ለመግለፅ እንወዳለን።

ይህ መፅሐፍ በኢትዮጵያ በመከናወን ላይ ላለው የፍትሕ ስርዓት ማሻሻያ መርሐ ግብር የማይናቅ አስተዋፅኦ እንደሚያበረክት እንዲሁም በሙያው ለተሰማሩ ሁሉ ማበረታቻ እንደሚሆን ፅኑ እምነት አለን።

ዳንኤል ገ/ስላሴ (ፓስተር)
ዋና ሥራ አስኪያጅ
ፕሪዝን ፌሎሽፕ ኢትዮጵያ

ማሳሰቢያና ምስጋና

በቀድሞዋ ሶቭየት ህብረት በስራ መስክ ተሰማርተን ከነበረው መካከል የዚህ መፅሐፍ ተርጓሚዎች በስነ ፅሁፍ መስክ ከእውቅ የሩስያ ደራሲያን መካከል ለአገራችን እንባብያን የሚበጅ የነማንን ድርሰቶች ብንተረጉም ይሻላል በሚለው ጥያቄ ዙሪያ በየጊዜው እንወያይ ነበር። በወቅቱ እንሰራበት የነበረው ፕሮግራስ በሚል ስም የሚታወቀው አሳታሚ ድርጅት ለህትመት ካበቃቸው እውቅ መፅሐፍት መካከል በትውልድ ኢትዮጵያዊ ስለነበሩት ቅድመ አያቱ አሌክሳንደር ፔቭኪን የደረሰውን “የታላቁ ጴጥሮስ ጥቁሩ ባለሟልን”፣ የሌቭ ቶልስቶይን “ቤተሰባዊ ደስታን”፣ “ከድግስ መልስን” እና “የኢቫን ኤሊች ህልፈትን”፣ የፊደደር ደስቶፖቭስኪን “ድሆችን” እና “ብሩህ ሌሊትን” በዋቢነት መጥቀስ ይቻላል።

በፕሮግራስ አሳታሚ ድርጅት ስንሰራ የካብትነውን ልምድ መሰረት በማድረግ አሁንም ለሀገራችን እንባብያን ቢቀርብ አድናቆት ይቸረዋል ብለን የገመትነውን የፊደደር ደስቶፖቭስኪን “ወንጀልና ቅጣት” የተሰኘውንና በመላው አለም እውቅና ያተረፈውን ተወዳጅ ልብወለድ አስከትለናል። መፅሐፉ የልብወለድ አፍቃሪዎችን የንባብ ጥማት ለማርካት ታስቦ የተዘጋጀ ሲሆን፣ በተለይም ደግሞ ለፍትህ አካል አባላት የሚሰጠው ጠቀሜታ የኅላ እንደሚሆን አያጠያይቅም።

ለፍትህ የቆሙ ወገኖች መሰረታዊ አላማ ወንጀልን ማጋለጥ እንደመሆኑ መጠን ባለሙያዎች ልብ ሰፊነት፣ ስክነትና ታታሪነት ሊሰርዕባቸው እንደሚገባ አያጠያይቅም። ወንጀል ከተፈፀመበት ስፍራ ቀድሞና ፈጥኖ መድረስ የማይታለፍ ተግባራቸው ቢሆንም በችኩልነት ካንድ መደምደሚያ ላይ መድረስ ደግሞ ንዑህንን ሰለባ ማድረግ ብቻ ሳይሆን በአጠቃላይ የፍትህን ጉዳይ ጥያቄ ውስጥ ስለሚከት የሰው ልጅ ደህንነት ተጠብቆና የህግ የበላይነት ተረጋግጦ ባገራችን ሰላም እንዲሰፍን ለፍትህ መጓደል አስተዋፅኦ ከሚያደርጉ አሰራሮች መታቀብ የግድ ይሆናል። ሁኔታዎች እስከፈቀዱ ድረስ የወንጀል ተጠርጣሪን ተቻክሎ በቁጥጥር ስር ከማዋል ይልቅ በስውር መከታተል የመረጃን መረብ እንደሚያጠናክር ከወዲሁ መፅሐፉ ራሱ ስለሚጠቁም እያንዳንዱ መርማሪ ፍትህዊ አሰራርን ሳይነፍግ፣ ሚዛናዊ የሙያ ብስለትን ከሚወክሉት ገፅ ባህሪያት ልብ ወለዱ የሚያነሳቸውን ቁም ነገሮች ከጨበጠ በአእምሮው የሚቀረፀውን የምርመራ ጥበብ እንደሚያዳብር ጥርጥር የለውም።

ይህ ልብ ወለድ በተለይ በወንጀል ምርመራ መስክ ለተሰማሩ የህግ ሰዎችና ባለሙያዎች አዝናኝም ፋና ወጊም ስለሆነ ከመፅሐፍ መደርደሪያቸው ላይ ምንጊዜም ባይለያቸው ብዙ እርባና ይቀስሙበታል።

መፅሐፉን ተርጉመን ከአጠናቀቅን በኋላ “ሕያው ስራ ስለሆነ ብርታቱን ይሰጣችሁ ግፉበት” ያሉን ብዙ የስነፅሁፍ አፍቃሪዎች ቢሆኑም በስራው ሳንታክት እንድንቀጥል ብርታት የሆነን ኮሚሽነር ወርቅነህ ገበየሁና ሻለቃ ዓለም ሰገድ ገዢንስ የሰጡን የሞራል ድጋፍ ነው።

በመጨረሻም ከዚህ ታዋቂ ልብ-ወለድ በተጨማሪ ለሲቪክ ትምህርት የሚጠቅሙና እንደ ደስቶፖቭስኪ ሰራዎች መልካም ዜጎች ለማፍራትና ለማንፅዕ የሚረዱ ሌሎች መግሐፍት ማዘጋጀትን እንደ እንድ የሙያ መስክ ቆጥረን ፍትህ ነክ ባህላችንን ለማዳበር እንድንገፋበትና እንድንበረታታ በምክርም በሃሳብም ከጎናችን ላልተለዩን ዶክተር ገብረአብ ባርናባስና አቶ ሀሰን ሸፋ ልባዊ ምስጋናችንን እናቀርባለን።

አምባላደር ካሳ ገ/ህይወት
ፋንቱ ሳህሌ

መግቢያ

ደስቶዩቭስኪ ወንጀልና ቅጣት (Crime and Punishment) የተሰኘውን መፅሐፉን መድረስ የጀመረው በ1865 ነበር። በዚያን ጊዜ የአርባ አራት አመት ጎልማሳ ሲሆን እንደ ጥናው የመፅሐፉ ገፅ-ባህሪ እሱም በፀጉሩ ልክ እዳ ነበረበት።

ደስቶዩቭስኪ ልቦለዱን አስመልክቶ ራንግል ለሚባለው ወዳጁ የካቲት 12 1866 በዓፈው ደብዳቤ ላይ የሚከተለው ይነበባል፡- ‘ልቦለዱን የማዘጋጀቱ ስራ ከግዛት ስራ ይበልጥ ከብዶኛል። ስድስት ክፍሎች ያሉት ትልቅ ልቦለድ ነው። በህዳር ወር መጨረሻ ላይ አብዛኛውን ክፍል ዕፈ በእጄ ከአስገባሁ በኋላ ማሻሻል እንደሚኖርብኝ ስለገመትኩ አቃጠልኩት። በየወሩ 108 የሚሆን ገፅ ለአሳታሚ ድርጅቱ መላክ አለብኝ። ይህን ማከናወን በጣም ቢከብድም አእምሮዬ ሰላም ካገኘ ልወጣው እችል ይሆናል። አንድ ልቦለድ የፈጠራ ስራ እንደመሆኑ መጠን ዕፍ ማቅረብ የሚቻለው የደራሲው አእምሮ ሙሉ ሰላም ሲኖረው ነው። እንዲያ መሆኑ ቀርቶ ግን እዳህን ባለመክፈልህ ዘብጥዎ ትወርዳታለህ እያሉ አራጣ አበዳሪዎች በየጊዜው ያስፈራሩኛል። ያለሁበት ሁኔታ እስቲ ይታይህ! ጥራሬን እየነካው ቢረብሸኝም ቁጭብዬ መፃፍ አለብኝ! እንዳንዴማ መቋቋም የማይችሉት ነገር ይሆንብኛል። በእዳ ሰበብ ታስፊ ስራውን መጨረስ ካልቻልኩ ሁሉም ነገር ያበቃለታል።’

ከእሳቱ ወደረመጡ እንዲሉ በዛ ላይ ደግሞ የሚጥል በሽታ ነበረበት። ይሁንና፣ በሽታውን ተቋቁሞ፣ አራጣ አበዳሪዎቹም ወደዙበጥያ ሳያወርዱት ቀርተውና የተወሰነ የአእምሮ ሰላም አግኝቶ ከ1866 መጨረሻ በፊት የልቦለዱን ስራ እንደምንም አጠናቀቀ።

የዚህ ልቦለድ መሰረታዊ ሀሳብ ደራሲው ከውትድርና አለም ወጥቶ ለስነፅሁፍ ተገዢ ከሆነበት ጊዜ ጀምሮ በአእምሮው ሲመላለስ ነበር። ለምሳሌ ያህል ይህን ታላቅ ልቦለድ ከመፃፉ በፊት ባቀረበው ድርሰቱ ላይ የሚከተለው ቃል ሰፍሯል፡- ‘አንድ ወንጀለኛ ብዙም የአላማ ዕናት የለው፤ ጤናማ አእምሮም ይዟል ማለት አይቻልም። ስለሆነም ነው በአእምሮው ውስጥ የሚመላለሰው አሳፋሪ ሃሳብ ወደእኩይ ተግባር በአፋጣኝ የሚለወጠው። ወንጀለኛው ወንጀሉን እንደፈበመ ወድያው የመፀፀት ስሜት በልቡ ውስጥ ይናኛል። የሚሞተውም ወንጀል በመፈፀሙ ሳይሆን ሰው የሚያሰኘውንና በውስጡ ያዘለውን የራሱ ምርጥ ባህሪ በማውደሙ ነው።’

ወንጀልና ቅጣት የአለም ስነፅሁፍ ካፈራቸው ታዋቂ ልቦለዶች አንዱ ነው። በአለማችን ላይ ተደጋግሞ የታተመና በስፋት የተሰራጨ ልቦለድ ነው፤ የደስቶዩቭስኪ ስም በሩሲያ ስነፅሁፍ ውስጥ በወርቅ ቀለም እንዲፃፍ ብቻ ሳይሆን ድንበር ሳይከልለው በመላው አለም እንዲታወቅ ያደረገ ነው። ለመድረክና ለፊልም ስራ ተስማሚ በሆነ መልኩ በተደጋጋሚ ቀርቦ በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎችን መንፈስ ያረካ ነው - መልካም ንባብ።

ወንጀልና ቀጣታ

ወቅቱ የበጋው ወር አጋማሽ ላይ ነው፤ ምሽቱ በጣም ይሞቃል። በዚያች ቅፅበት አንድ ወጣት እምብዛም ከማታፈናፍን ከዛች የመኖሪያ ክፍሉ ወጣ ብሎ ወደዋናው ጎዳና አቀና፤ በአካባቢው የነበረውን ድልድይ አቅጣጫ በመከተል በዝግታ መጓዝን ተያያዘው።

በዝዛው ላይ ቤቱን ያከራየችውን ያችን ነዝናዛ ባልቴት ከፎቁ ደረጃዎች ላይ ባለማግኘቱ በለስ ቀንታዋለች። ባለአምስት ፎቅ ሕንፃ ውስጥ የምትገኘው ያች አነስተኛ ክፍሉ መኖሪያ ቤት ሳትሆን ቀምሳጥን ብንላት ይሻላል። ቀለቡን የምትሰፍርለትና 'ክብካቤ' የምታደርግለት ይህች አከራይና ቀላቢ ባልቴት ከወጣቱ ክፍል ዝቅ ብሎ በሚገኝ ምድር ቤት ውስጥ ትኖራለች። ወጣቱ ከጤቱ በወጣ ቁጥር ሁልጊዜ ክፍቱን የሚውለውን የባልቴቷን ወጥቤት ማለፍ አለበት። በወጥቤቱ ደጃፍ ባለፈ ቁጥር የመከፋትና የመሸበር ስሜት ከፊቱ ይነበባል። የባልቴቷ እዳ በፀጉሩ ልክ ስለነበረም እርሷን ለመሸሽ በገባ በወጣ ቁጥር ዘወትር መሸማቀቅ ነው።

የሚባንነው፣ የሚደነግጠው ግን በተፈጥሮው ሆኖ ቢስ ወይም በቀላሉ የሚበረግን ስለሆነ አልነበረም። እንዲያውም ሀቀ የተገላበጠሽ ነው። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የመከፋትና የመባሳጨት ስሜት ስለተጠናወተው ነበር ከሁሉም የሚሸሸው። በጭንቀት ከሌሎች ተገለል በመኖሩ የተነሳ ቤቱን ከአከራየችው ባልቴት ጋር ቀርቶ ከማንም ሰው ጋር መጥናገት እርም ብሎ ከተወ ቆየ። ድህነት አድቆታል፤ የተዘፈቀበት ቀውጢ ሁኔታ ግን ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የሚያሳስበው ሆኖ አልተገኘም። የራሱን የቅርብ ክትትል የሚፈልጉ ጉዳዮች እንኳን ስሜት ስላልሰጡት ከናኮቴው ሊያተኩርባቸው አይፈልግም። እንደእውነቱ ከሆነ ቤቱን የአከራየችው ባልቴት የቱን ያህል በርሱ ላይ ብታወራ ብትዶልት እንኳን ለርሷም ሆነ ለሰብቅዋ ደንታ አልነበረውም። ይሁንና፤ ከደጃፉ አጠገብ ቆሞ የማይመለከተውን ፍሬከርስኪ ማዳመጡ፣ የቤት ኪራይ አምጣ ጉትጎታዋን መጋተሩ፣ ዛቻና ሰምታዋን ሰምቶ አሳማኝ ምክንያት እየፈጠሩ ወሽት መደርደሩ መናገር የማይሞከር ሆነበት። እንደ አይጥ አድብቶ እየተሸማቀቀ ቀልቀል በደረጃው በመውረድ የማንም ፊት ሳይገርፈው ሹልክ ማለት ግን ሺህ ጊዜ የተሻለ አማራጭ ነበር ለሱ።

ከዛ ገደማ እብስ ብሎ ወደጎዳናው እንዳቀናም ባልቴቷን ለመሸሽ ያደረገው ሙከራ እራሱን ሳይቀር መልሶ አስገረመው።

'ወይ እምላክ! ይህን መሰሉን ነገር በአንድ በኩል ወድጄ ባደርገውም በሌላ በኩል ደግሞ እንዲህ አይነቱ ትርኪ ምርኪ ነገር ያስጨንቀኛል። በእርግጥ ግን ሁሉም ነገር በሰው እጅ ውስጥ ነው፤ ከእጄ እንዲያፈተልክ የሚያደርገው ያ ፍርሀት ብቻ ነው። ይህ በመሰረቱ ትክክለኛ አነጋገር ነው። ሰዎችን ከሁሉም በላይ የሚያስፈራቸው ምን እንደሆነ ባላውቅም አዲስ እርምጃ መውሰድ፣ ወይም ያልተለመደ አዲስ ቃል መናገር ከሁሉም በላይ የሚያስፈራቸው ይመስለኛል። መለፍለፍ ግን በጣም አበዛሁ። ስለምለፈልፍ ይህን እንዴ ምንም የማልሰራው። ምናልባት ተቃራኒውም ትክክለኛ መሆን ይችላል። ከራሴ ጋር

መነጋገሩን የተያያዙት እኮ ከአለፈው ወር ጀምሮ ነው። ሙሉ ቀን በዚያ አስቀያሚ ክፍል ውስጥ ታፍኜ የባጥ የቆጡን ሁሉ አወጣለሁ፤ አወርዳለሁ። እስቲ አሁን ወደዚያ ምን ወሰድኝ? በርግጥ አሁን እኔ እንዲህ የማደርግ ሰው ነኝ? ጭራሽ አይደለሁም። የማይጨበጠውን ሁሉ እየዳሰስኩ ራሴን መልሼ አዝናናለሁ። በአሻንጉሊት መገኘጥ፤ እውነትም አሻንጉሊት! በማለት በፊቱ ላይ ያልተለመደ ፈገግታ እየተነበበበት በህሳብ ነገደ።

በጎዳናው ላይ የነበረው የእለቱ ሙቀት አያድርስ ያሰኛል። የሚከረፋው አየር፤ የሰው መጨናነቅ፤ በየቦታው የተበካ እሸዋና ሲሚንቶ፤ በጭቃ የተጨመላለቀው መሰላልና ሽክላ፤ በፒተርስበርግ በሚኖረውና ከከተማ ወጣ ብሎ ጎጆ ለመከራየት በማይችለው ዘንድ ሁሉ የተለመደው የቢጋ ግማት ተደማምሮ የወጣቱን ስሜት ከፉኛ አስጨንቀውታል። በተለይ በዚያ የከተማ ክልል ከተሰፋፉት መሸታ ቤቶች የሚወጣው የሚተነፍግ ቅርናት የአዘቦት ቀን ቢሆንም እንኳ ከየስርቻው ወጥተው የሚያጋጥሙትን ሰካራዎች ሲያይ የጉድ ጉድ በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ ሆነውበታል። ያ ሁሉ የሚያንሸግጥ ስሜት ግን ለቅፅበትም ቢሆን ከወጣቱ የሰላ ፊት ላይ ድንገት ተገፈፈ። እንዲጋጣሚ ሆኖ በሚያማምሩ ጥቁር አይኖችና ቡናማ ፀጉር የታደለ ሽባላና ውብ ወጣት ነበር። ወዲያውኑ ግን በዙሪያው ያለውን ሁሉ ዘንግቶ በስሜት ጭልጥ ብሎ ነገደ፤ እንዲያውም ህሊናውን የሳተ መሰለ፤ በአካባቢው ላይ ሳያተከርና ደንታ ሳይሰጠው ወደ ማይታወቅ ዓለም ዝውን ቀጠለ። በየጊዜው እያጉረመረመ መልሶ መላልሶ ከራሱ ጋር ብቻውን ይነጋገራል። ይህ ደግሞ እርሱ ራሱ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እንደተጠናወተው የተገነዘበው ልማድም እንደሆነበት የገባው አሁን ነው። በዛች ቅፅበት ነበረ አስተሳሰቡ የተምታታ፤ ለሁለት ቀን እህል ባለመቅመሱም በአካል የተዳከመ መሆኑን ሙሉ በሙሉ የተሰማው።

አለባበሱ በጣም ዘግናኝ ነበር፤ የቱን ያህል ግዴላሽ እንኳን ቢሆን እንዲህ አይነት የነተበ ልብስ ለብሶ በአደባባይ መዘዋወር የማያሳፍረው ሰው ይገኛል ማለት ዘበት ነው። በርግጥ ግን በዚያ የከተማ ክልል በልብስ የሚማረክ አንድም ሰው ፈልጎ ማግኘት ያዳግታል። በየቦታው የተቆለለው የሳር ድርቆሽ ክምር፤ የዘመሙ ቤቶች ብዛት፤ በተለይ ደግሞ ጎዳናውን ያጨናነቁት ሰራተኞችና በመሀል ፒተርስበርግ ላይ የሚገኙት ጠባብ መንገዶች በአጠቃላይ ለከተማ ያልተለመዱ ስለሆኑ እንዳሻው የለበሰ ቢያጋጥም እንኳን ዞር ብሎ የሚያየው ሰው አልነበረም። በወጣቱ ልብ ውስጥ የቅሬታ ስሜት ስር ከመስደዱ የተነሳ ወደ አደባባይ ለብሶት የወጣው ቡቱቶ ቅንጣት ያህል እንኳ አላሳፈረውም። ሊያያቸው የማይፈልጋቸው አንዳንድ ጓደኞቹ ወይም የቀድሞ ወዳጆቹ አጋጥመውት ቢሆን ግን አዎ የተለየ ስሜት በተሰማው ነበር። ባልታወቀ ምክንያት በአንድ ትልቅ ጋራ ላይ ብቻውን ተሳፍሮ የሚሄድ አንድ ሰካራም 'አንት ጀርመናዊ ባርኔጣ ሻጭ! ትሰማኛለህ' በማለት እያንባረቀ ጣቱን ቀሰረበት፤ ወጣቱም ቆም ብሎ ባርኔጣውን በስሜት ጨምድዶ ያዘ። ባርኔጣው ረጅምና ክብ ሆኖ በጊዜው ከአንድ የታወቀ ዘመናዊ ሱቅ የተገዛ ነበር፤ አሁን ግን ነትቧል፤ ከጊዜ ብዛት ተጨማሪል፤ ተበሳሰቷል፤ የተሰማው የህፍረት ስሜት ግን አልነበረም፤ በድንገት ባጋጠመው ሁኔታ ከመደናገጥ በስተቀር።

ግራ በመጋባትም 'ድሮውም እውቄው ነበር! አስተውዬው ነበር! እኮ መጥፎው ነገር ይህ ነው! ሁሉን ነገር የሚያበላሽው ይህን አይነቱ ጥቃቅን ነገር ነው! ሳላውቀው

ባርኔጣዬ ሰው አይን ውስጥ አስገብቶኛል። የሰው አይን ውስጥ ያስገባኝም ያልተለመደ ስለሆነ ነው። ከቡቴቶዬ ጋር አብሮ የሚሄድ አሮጌ ቆብ እንጂ ይህን መሰል ባለ ሕብር ባርኔጣ ማድረግ አልቻለብኝም። ማንም እንዲህ አይነት ባርኔጣ አያደርግም። ሕብሩ ከርቀት ሊታይ የሚችል ነው። ችግሩ ደግሞ በዛ ሳቢያ ሁኔታዬን ሰዎች ልብ ሊሉት መቻላቸው ነው። ለመታዘብ ደግሞ ይህ አጋጣሚ የሆነ ፍንጭ ይሰጣል። በእንዲህ አይነቱ ጊዜ በተቻለ መጠን አይን ውስጥ ሳለመጣት መሞከር ያስፈልጋል። ጥቃቅኑን ነገር ሁሉ መዘንጋት አያስፈልግም። ነገሩን ሁሉ የሚያበላሽው ጥቃቅኑ ነገር ነው እኮ በማለት ለብቻው እንደ መቆጫት አለ።

ይህ ሁኔታ ያጋጠመው ብዙ ሳይንዝ ነበር፤ ከቤቱ ደጃፍ የራቀው በትክክል በሰባት መቶ ሰላሳ እርምጃ ነው። ይሄን ርቀት ቆጥሮ የደረሰበት አንድ ቀን በሕልም አለም ውስጥ ገብቶ በተጓዘበት ሌሊት ነበር። በወቅቱ በሕልሙ ላይ አመኔታ አለማሳደር ቢያስደስትም እንኳን ድፍረትን በተላበሰው ሕልሙ ተመሰጠ። አሁን ወር ከአለፈ በኋላ ግን ህልሙን ከሌላ አቅጣጫ ማየት ጀመረ፤ ስለራሱ ደካማነትና ወላዋይነት ቢያስገብም ሆነ፤ ሕልሙን መተግበሩን ባያምንበት እንኳን፤ ‘የማያስደስት ሕልሙ’ ፍጥሜ እንደሚያገኝ አድርጎ መቆጠሩን ተያደዘው። እቅዱን ለማስፈጸም ቀስ በቀስ ‘መለማመድ’ ጀመረ፤ አንድ ድርጊት በፊፀም ቁጥርም ደሰታው እጥፍ ድርብ እየሆነ ሄደለት።

ለቤት እየተጨማደደና እየተንቀጠቀጠ በአንድ ጎኑ ከዬካቴሪንስቪ ቦይ በሌላ ጎኑ ደግሞ ከሳይቮያ ጎዳና ጋር ትይዩ ወደሆነ ትልቅ ሕንፃ አመራ። በዚህ ሕንፃ ውስጥ የተለያዩ ሙያተኞች ማለትም ልብስ ሰፊዎች፣ ፀገር አስተካከቶች፣ ምግብ አብሳዮች፣ በተገኘው መንገድ ኑሯቸውን የሚገኙ ከባሌዎች ወይም ልጃገረዶች፣ በዝቅተኛ ደረጃ ላይ የሚገኙ የመንግስት ሰራተኞችና የጀርመን ዝርያዎች ጭምር ሰፍረዋል። ወደ ሕንፃው የሚዘልቁም ሆነ ከሕንፃው የሚወጡ ሰዎች ያለማቋጥ ወደ ሕንፃው ሁለት በሮችና ሁለት ደጃፎች ቢያመሩ ማየት የተለመደ ትርጉም ነበር። በዚህ ሕንፃ ውስጥ ሶስት ወይም አራት ዘበኞች ተቀጥረው ይሰራሉ። ወጣቱ ከአንድም ሰው ጋር ባለመገናኘቱ እየተደሰተ በሩን ከፍቶ ተፍ ተፍ በማለት ደረጃዎችን ከወጣ በኋላ ወደቀኝ ታጠፈ። ቀደም ሲል አስተውሎት እንደነበረው ሁሉ ደረጃዎቹ ደብዛና ጠባብ በመሆናቸው በሁኔታው ተደሰተ፤ በእንዲህ አይነት ብድኃ ውስጥ ትክ ብሎ የሚመለከት አይን ቢያጋጥም እንኳን ጉዳት አያመጣምና። ወደ አራተኛ ፎቅ እየወጣ ሳለም ‘አሁን እንዲህ የፈራሁ ፍጥረት ድርጊቴን በፊፀምማ እንዴት ልሆን ነው’ የሚል ሁሳብ ሳያውቀው በአእምሮው ተመላለሰበት።

አራተኛ ፎቅ ላይ እንደደረሰም ከአንዱ ቤት ዕቃ የሚያግዙ ተሽኮሚዎች መንገዱን አደናቀቶበት። በዚያ ቤት ውስጥ አንድ ጀርመናዊ የመንግስት ሰራተኛ ከእነቤተሰቡ ይኖር እንደነበር ያውቃል። የአሮጊቷን ቤት የመጥሪያ ደወል እየተጫነም በሐሳቡ ‘ጀርመናዊው ቤት እየለቀቀ ነው’ ይህ ደግሞ ለጊዜውም ቢሆን የተያዘው የአሮጊቷ ቤት ብቻ ነው ማለት ነው’ ሲል አሰበ። ደወሉን መጫኑን እየቀጠለም ‘ምናልባትም ያሰብኩት ከተሳሳ ይህ መሆኑ ማለፊያ ነው’ አለ በልቡ። ደወሉ ከመዳብ ሳይሆን ከቆርቆሮ የተሰራ ይመስል የሚሰጠው ድምፅ የተዳከመ ነበር። በእንዲህ አይነት ሕንፃ ውስጥ የሚገኙ ትናንሽ ቤቶች ደግሞ ተመሳሳይ አይነት ድምፅ የሚያሰማ ደወል ነበራቸው። እርሱ ግን የደወሉ ድምፅ ምን

እንደሚመስል ዘንግቷል፤ አሁን ግን ልዩ የሆነው የማንቃጨል ድምፅ ጥልቅ ብሎ በአእምሮው ተመላለሰ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ በሩ በዝግታ ተከፍቶ ገርቦብ እንዳለ ቤቱን የተከራየችው አሮጊት በጥርጣሬ አይን አሸሉካ ተመለከተችው። በዚያ ብዥታ ውስጥ ያበራ የነበረውን አይኗን ብቻ ነበር ያስተዋለው። ይሁንና በአካባቢው ሰዎች እንደነበሩ የተገነዘበችው ጠንቃቃ አሮጊት የልብ ልብ አግኝታ በሩን በደንብ ከፈተች። ወጣቱም ከወጥቤቱ በስተጀርባ ወዳለው ኮሪዶር ዘው ብሎ ገባ። አሮጊቷም ከአጠገቡ ቆማ ዓይንዋን ተከላ በጥምና ተመለከተችው። አሮጊቷ አይኗ ያደባ፤ አፍንጫዋ አነስ ብሎ ሰልከክ ያለ፤ ራሱም ላይባርጌጣ ያልደፋች፤ ወደ ስልሳ አመት የሚጠጋትና ቆዳዋ የተሸበሸበ በጣም አጭር ሲት ነበረች። ሽቦት ጣል ጣል ያደረገበትን የማይሰበው ፀጉሯን ዘይት ተቀብታው ነበር። እንደ ዶሮ እግር በሰለለው ረጅሙ አንገቷ ላይ ደግሞ ከሱፍ የተሰራ ጨርቅ ቢጤ ነገር ጠምጥማ ከእድሜ ብዛት ሕብሩን የቀየረ ጃኪት ትከሻም ላይ ጣል አድርጋለች። ያለማቋረጥ እየሳለች ታቃስታለች። የጥርጣሬ እይታዋን እንደገና ከመቅፅበት በመወርወሩ የወጣቱ ሁኔታ ያስገረማት ይመስላል።

ወጣቱም ትሁት ለመምሰል በመመከር ከአንገቱ ጎንበስ ካለ በኋላ 'ከአንድ ወር በፊት መጥቼ ነበር፤ ራስኩልኒኮቭ የምባል ተማሪ ነኝ' ሲል በፍጥነት ማንነቱን ነገረ።

አሮጊቷም እያንዳንዱን ቃል እያጣጣመችና የጥርጣሬ አይኗን ከወጣቱ ላይ ሳትነቅል 'ጌታው ከዚህ በፊት መጥተህ እንደነበር አውቃለሁ መቼ ጠፋኝ' አለች።

ራስኩልኒኮቭም በመጠኑ ተከፍቶና በሴትዬዋ ጥርጣሬ ተገርሞ 'በድጋሚ የመጣሁት ለዚያው ጉዳይ ነው' አለ።

መጥፎ ስሜቱን አምቆ ለመያዝ እየታገለ 'ቀደም ሲል ያሳስተዋልኩት የሁልጊዜ ባህሪዎ ሊሆን እኮ ይችላል' ብሎ አሰበ።

አሮጊቷም ፈራ ተባ እያለች ከውስጥ ወዳለው በር እያመለከተችና እንግዳው እንዲገባ ወደኋላ እያፈገፈገች መልስ ሳትሰጥ ቆየች።

ከዚያም በኋላ 'አትገባም እንዴ ጌታው?' ስትል ጠየቀች።

ወጣቱ የገባበት አነስተኛ ክፍል ቢጫ የግድግዳ ወረቀት የለበሰ፤ አበቦች ያለባቸው መስኮቶቹ በስስ መጋረጃ የተሸፈኑ ነበሩ። በዚያው ቅፅበት በማዘቅዘቅ ላይ የነበረችው ፀሐይ ባንድ አፍታ መጥታ ክፍሉን በጨረርዋ አደመቀችው። 'ወደፊት ደግሞ ለሌላውም ፀሐይ የሚወጣ ይመስለኛል' የሚል አስተሳሰብ በድንገት በራስኩልኒኮቭ አእምሮ ውስጥ ተቀረፀ። የክፍሉን ሁኔታ በደንብ ለማወቅ ሲልም ዙሪያውን በፍጥነት ቃኘው። በውስጡ ግን የሚያንጓ ምንም ነገር አልነበረም። የኋላ መደገፊያው ከእንጨት የተሰራ ፎቴ፤ ከፎቴው አጠገብ የእንቁላል ቅርፅ የያዘ ጠረጴዛ፤ የቁም ሳጥን፤ የግድግዳውን ጠርዝ ሳይለቁ የተቀመጡ ወንበሮች፤ አንዳንድ የጀርመን ወጣት ሴቶች በእጆቻቸው ላይ ወፎች እንደያዙ የሚያሳዩና በቢጫ ፍሬም ውስጥ የተንጠለጠሉ ሁለት ወይም ሶስት ስእሎች ተመለከተ። በጥግ በኩል ካለው መንፈሳዊ ስዕል አጠገብ ደግሞ አነስተኛ መቅረዝ ይበራል። ወለሉና የቤት ቁሳቁሱ ሰም ስለተቀቡ ሁሉም ነገር ፀአዳ ሆኖ ወለሉ መስተዋት መስጧል፤ ያብረቀርቃል። ይህ ሁሉ 'የሊሳቪታ የስራ ፍሬ ነው' የሚል ሀሳብ በወጣቱ አእምሮ ተመላለሰ። በክፍሉ ውስጥ ላመል ያህል እንኳን አንዲት ብናኝ አልነበረችም። ባሎቻቸው የሞቱባቸውና ክፋት የተጠናወታቸው ባልቴቶች ቤት ምንጊዜም ቢሆን እንዳሁኑ ንፁህ ነው በማለት ራስኩልኒኮቭ እያሳሰለ

የኦሮጊቷ አልጋና ከዚህ ቀደም ያስተዋላቸው የልብስ ማስቀመጫ መሳሪያዎች ወዳለብት ሁለተኛው ትንሽ ክፍል በሚያመራው መካፈቻ ላይ የተገጠለጠለውን ባለአበባ መጋረጃ በአትኩፍት ተመለከተ። ቤቱ በጠቅላላ ከእነዚህ ሁለት ክፍሎች የተውጣጣ ነበር።

ኦሮጊቷ ወደክፍሉ ከአመራች በኋላ እንደቀድሞው አሁንም ወጣቱን ፊት ለፊት ለማየት ትችል ዘንድ ቆም ብላ 'አሁን በተጨማሪ ምንድነው የምትፈልገው?' ስትል ከሳተር ብላ ጠየቀች።

'ለመበደሪያ ማስያዝ የምፈልገው አንድ ደህና ዕቃ አምጥቻለሁ' ብሎ ራስኩልኒኮቭ እየተናገረ ኦሮጊና ጠፍጣፋ የብር ሰአት ከዚህ አውጥቶ አያሳየ በጉጉት ጠበቀ።

የሰአቱ ጀርባ የአለም ካርታ የተቀረፀበትና ሰንሰለቱም ከብረት የተሰራ ነበር።

'ቀደም ሲል ሳስያዝኩዎት ዕቃ ለምን አትከፍልም? ወሩ እንዳለቀ ከትላንት በስተቀ መክፈል ነበረብህ። አይደል?'

'ወለዱን በሚቀጥለው ወር ስለምከፍልዎ ለዛ ትንሽ ይታገሱኝ።'

'ይህ ነው መጀመሪያ መሆን ያለበት ጌታው። ትንሽ ልጠብቅ ወይም ያስያዝኩትን ዕቃ ወዲያውኑ ልሸጥ እችላለሁ፤ እንደምርጫዬ ነው።'

'ሰአቱን ይዘው ምን ያህል ያበድሩኛል አልዮና ኢቫኖቭና?'

'እንዲህ አይነቱን ርካሽ ነገር ይዘህ ለምን ወደ እኔ ትመጣለህ? ዋጋ ያለውም አይመስለኝ። ባለፈው ጊዜ ላመጣኸው ቀለበት ሁለት ሩብል ሰጥቼህ ነበር፤ ያን ያደረግሁት ደግሞ እርሱን የሚመስል አዲስ ቀለበት ከወርቅ ሰሪ ቤት በአንድ ሩብል ተክል ማግኘት እየቻልኩ ነው አሁን...'።

'በአራት ሩብል ይያዙት። ለመክፈል ቃል እገባልዎታለሁ። ሰአቱ የአባቴ ነበር፤ በቅርቡ ደግሞ ገንዘብ አገኛለሁ።'

'በቅድሚያ ወለዱን ከፍለህ በአንድ ሩብል ከገማሽ እወስድልህለሁ፤ አለበለዚያ በመጣኸው እግር ይዘኸው ተመለስ።'

'አንድ ሩብል ከገማሽ!' ሲል ወጣቱ ጮኸ። ያውላህ ብላ ኦሮጊቷ ሰአቱን አሳቀፈችው። ወጣቱ ሰአቱን ወሰደ። ከመበሳጨቱ የተነሳም ወደመጣበት ለመመለስ ፈለገ። ወዲያውኑ ግን ሌላ የሚሄድበት ቦታ እንደሌለውና የመጣውም ለተለየ ተልእኮ እንደሆነ በማስተዋል ሀሳቡን ለወጠ።

'እሺ ይሁን' አለ እያቅማማ።

ኦሮጊቷም ቀልፎቿን ፍለጋ እጇን ወደኪሷ ከሰደደች በኋላ ከመጋረጃው በስተጀርባ ወዳለው ሌላ ክፍል አመራች። ከጣሉ መሀል ብቻውን የቆመው ወጣት ኦሮጊቷ መኝታ ቤት ውስጥ ምን እንደምትሰራ ለመሰለል በመሞከር የሚሆነውን ሁሉ በጥምና ይታዘብ ነበር። የልብስ ማስቀመጫ መሳሪያዎችን ስትከፍት ጀርባውን አቀም ይሰማል። 'የላይኛው መሳሪያ መሆን አለበት' ሲል ገመተ። 'ቀልፎቿን የምትይዘው በቀኝ ኪሷ ነው። በአንድ የብረት መያዣ ላይ የተገጠለጠሉ ቀልፎች ናቸው። አንደኛው ቀልፍ ከሌሎቹ ቀልፎች በሶስት እጥፍ ይተልቃል። ይህ መሳሪያዎቹን የሚከፍተው ቀልፍ ሊሆን አይችልም። በመሳሪያው ውስጥ ሌላ የብረት ሳጥን መኖር አለበት። የሚገርም ነው። ይህ አይነቱ ቀልፍ የሚያገለግለው ለእንዲህ አይነት የብረት ሳጥን ነው። ወይ አምላኬ ምን አይነት አስቃቂ ነገር ነው!' አለ በልቡ።

አሮጊቷ ተመልሳ መጣች። ‘ያውልህ ጌታው። በአንድ ሩብል ላይ በየወሩ የአስር ኮፔክ ወይም የአስር ሳንቲም ወለድ ሲታሰብ ከአንድ ሩብል ተኩል አስራ አምስት ሳንቲም ተቀናሽ ይሆናል። ለመጨረሻ ወር በቅድሚያ የምትከፍለኝ ወለድ ይህ ሲሆን ቀደም ሲል ከተበደርከው ሁለት ሩብል ላይ ደግሞ በተመሳሳይ ሁኔታ ሃያ ሳንቲም ስለሚቀነሱ በጠቅላላው ሰላሳ አምስት ሳንቲም ተቀናሽ ይሆናል። እናም እንግዲህ ለሰአቱ የምስጢህን አንድ ሩብል ከአስራ አምስት ሳንቲም ያውልህ።’

‘ምን ማለትዎ ነው? የሚደርሰኝ አንድ ሩብል ከአስራ አምስት ሳንቲም ብቻ ነው የሚሉት?’

‘አዎን ጌታው።’

ወጣቱ ሌላ ጭቅጭቅ ሳያነሳ ገንዘቡን ወሰደ። ሌላ መናገር ወይም መስራት የሚፈልገው ነገር ያለ ይመስል አሮጊቷን በመደመም ዓይን ተመለከታት፤ መናገር ወይም መስራት የፈለገው ምን እንደሆነ ግን በትክክል አላወቀውም።

‘ነገ ወይም ከነገ ወዲያ ሌላ እቃ አመጣልዎት ይሆናል አልዮና ኢቫኖቭና። ደህና ዕቃ ነው። ከንደኛዬ እንደተቀበልኩ ከብር የተሰራ የሲጋራ ማስቀመጫ አመጣልዎታለሁ።’ ካለ በኋላ ግራ ተጋብቶ በዝምታ ተዋጠ።

‘ደህና ጌታው። ስታመጣው እንነጋገርበታለን።’ ለመውጣት በመራመድ ላይ እንዳለም ‘ደህና ሰንብቱ። ቤት የሚውሉት ብቻዎትን ነው እንዴ? አሁኑኑ የለችም?’ በማለት እንደዋዛ ጠየቀ።

‘እሁቱ ምን ታደርግልህለኝ ጌታው?’ የሚል መልስ ተሰጠው

‘እንዲያው ለነገሩ ነው የጠየቅሁት። ደህና ሰንብቱ አልዮና ኢቫኖቭና’ ብሎ ወጣ። የወጣው ግን ‘ከመረበሽ ስሜት ጋር ነበር። ይህ ስሜቱ ደግሞ እየጨመረ ሂደ። ደረጃውን ሲወርድም ድንገተኛ ሀሳብ የመጣለት ይመስል ለትንሽ ጊዜ ቆም ካለ በኋላ ከነዳናው እንደደረሰው ይመስል፤ ምን አይነት አስቀያሚ ነገር ነው! ያ የጠነሰሰኩትን ነገር ሳደርገው ነው እንዴ። አይሆንም! አይሞከርም! እንዲህ አይነት አስከሬ ሀሳብ እንዴት በአእምሮዬ ተመላለሰ? ምን አይነት አስቃቂ ነገር ነው መከረኛው ልቤ የተሸከመው። አዎ፤ ነገሩ አስቀያሚም አስነዋሪም ነው’ በማለት ጮክ ብሎ ተናገረ።

ግና፤ ስሜቱን ለሌላ ሰው ደፍሮ መግለፅ አልቻለም። ከአሮጊቷ ቤት ወጥቶ በማቅናት ላይ እንደነበረ እንኳን አእምሮውን ማስጨነቅና ማሸበር የጀመረው አስቀያሚ ስሜት ተጠናክሮና ገሀድ ወጥቶ በመታየቱ ምን ማድረግ እንዳለበት ግራ ገብቶት ነበረ። የሰከረ ይመስል አልፎ ሂያዥን ሳያስተውልና ከእነርሱም ጋር እየተላተመ በእግረኞች መንገድ ላይ መጓዙን ቀጠለ፤ ቀልቡን ያወቀው ከሚቀጥለው ኅዳና ሲደርስ ነበር። ዙሪያውን ሲቃኝም ከአንድ መሽታ ቤት አጠገብ እንደቆመ ተገነዘበ። ወዲያውኑም ሁለት ሰካራሞች ከመሽታ ቤቱ ወጥተው እየተደጋገፉና እየተወራረፉ ወደኅዳናው ዘለቁ። በዚህን ጊዜ ራስኩልኒኮቭ ሳያመነታ ወደመሽታ ቤቱ አመራ። ከዚህ ቀደም መሽታ ቤት ገብቶ አያውቅም። አሁን ግን ከመዳከሙም በላይ በውሃ ጥም ተቃጥሏል። ለመዳከሙ ምክንያቱ ረሀቡ እንደሆነ በመገመት አንድ ቀዝቃዛ ቢራ ለመቸለስ ፈለገ። ጨለማን ተገን አድርጎና ከተዝረከረከ ጥግ ሆኖ አንዲት

የእንጨት ጠረጴዛ በመያዝ ቢራ ከአዘዘ በኋላ የመጀመሪያውን ብርጭቆ በአንድ ትንፋሽ ጨለጠው። ወዲያውኑም እየተሻለውና አእምሮው እየሰከነ ሄደ። 'ሁሉም ነገር ከንቱ ነው!' ሲል ፈርጦም አድርጎ ለራሱ ተናገረ። 'የሚያስጨንቅ ምንም ነገር የለም። ትንሽ ጤና የማጣት ጉዳይ ነው! እርሱም ቢሆን አንድ ብርጭቆ ቢራና ደረቅ ብስኩት ካገኘ ያበቃለታል። አእምሮህ በደንብ ይሰራል፣ አስተሳሰብህ ይሰፋል፣ ውሳኔህም እንደአለት ይፀናል። አምላኬ ምን የተምታታ ነገር ነው!' በራሱ ቢሰላጭም አንድ አይነት ሽኩም የወረደለት ያህል የደስታ ስሜት ተነበበበት፤ በመሽታ ቤቱ ውስጥ ያሉትንም ሰዎች በወዳጅነት አይን መቃኘት ጀመረ። ነገሮችን ሁሉ በበጎ አይን መመልከቱ ግን ትክክል እንዳልሆነ ተሰማው።

በመሽታ ቤቱ የቀሩት ጥቂት ሰዎች ብቻ ነበሩ። ሲወጡ ከተመለከታቸው ሁለት ሰካራሞች ሌላ አምስት ሰዎች ከአኮርድዮንና ከልጃገረድ ጋር እርሱ እንደገባ መሽታ ቤቱን ለቀዋል። እነርሱ ከሂዱ በኋላም መሽታ ቤቱ ባዶ በመቅረቱ ፀጥረጭ አለ። ከቀሩት ሰዎች መካከል አንድ ባለሙያ የሚመስል ሰው ጠረጴዛ ይዞ ቢራ ይጠጣል። በመጠኑ ለብ ብሎታል። ሽበት ጣል ጣል ያለበትን ጢሙን አንዝርግሳ ውብ ባለሰረዝ ኮት የለበሰው ወፍራሙ ጓደኛው ግን በጣም ሰክሯል፣ ለይቶለታል። እተቀመጠበት እንቅልፍ ይዞት ሄዶአል። በእንቅልፍ አለምም ሆኖ አንዳንዴ ከመቅፅበት ወደ ህይወት ይመለስና እጆቹን ዘርግቶ ጣቶቹን እያፍታታ ከተቀመጠበት ሆኖ ይንጠራራል። እንዲህ ሲያደርግ ደግሞ ዘፈን አይሉት ቀምነገር «አመት ሙሉ ያቀፍኩሽ ሚስቴ አመት ሙሉ ያቀፍኩሽ ሚስቴ... በጎዳናው ወርጄ ሰሄድ ያጋጠምሽኝ የመጀመሪያ ፍቅሬ» እያለ ይቀባጥራል። የሚያዳምጠው ግን ማንም ሰው አልነበረም። ለዝምተኛ ጓደኛው እንዲህ አይነቱ ልፍለፋና መለፋደድ ከፋኛ ቸከታል። ጡረታ የወጣ የመንግስት ሰራተኛ የሚመስል ሌላ ሰው ደግሞ በአካባቢው ነበር። የተቀመጠው ከሌሎቹ ፈንጠር ብሎ ነው፤ አረቄውን እየጨለጠ ዙሪያውን ይቃኛል። እርሱም ዝም አይነቱዝም ሆኖ ነው እንጂ ሞቅ ያለው ይመስላል።

ራስኩልኒኩቭ ከሰዎች ጋር መቀላቀል አልለመደም፤ ቀደም ሲል እንደተገለፀው ሁሉ እያንዳንዱን የሕብረተሰብ ክፍል ያጣል፤ በተለይም ከመሸ በኋላ። አሁን ግን ከመቅፅበት መወዳጀት ፈለገ። አንድ የሆነ አዲስ ነገር የገጠመው መሰለው፤ በዚያው ልክ ደግሞ አይነን ሰው አማረው። ከአንድ ወር ሙሉ በሽቃጣ ህይወት በኋላ ተዳክሞአል፤ አካባቢው ቆሻሻ ቢሆን እንኳን ለደቂቃም ቢሆን በራሱ በተለየ አለም ውስጥ እንደልቡ ለመተንፈስ የሚያስችለውን የደበዘዘ ደስታ ለመሸመት ናፈቀ፤ በዚህም ምክንያት በመሸታ ቤቱ ውስጥ መቆየቱን መረጠ።

የመሸታ ቤቱ ባለቤት ከሌላ ክፍል ሆኖ ወጣ ገባ ይላል። ያጠለቀው ቦት ጫማ አይን ይሰባል። ሰረዝ ጣል ጣል ያደረገበት ረጅም ኮት ደርቧል፤ ከስር በዘይት የተጨመላለቀ ጥቁር ባለሀር ሰደርያ ለብሳል፤ ከረባት አላደረገም። ፊቱም የተቃጠለ ይመስላል። ባንነኳው ውስጥ ደንበኞችን የሚያስተናግዱ የአስራ አራት አመት ልጅና ከዚያም መለስ ያለ ሌላ ልጅ አበሩ። በባንነኳው ላይ በቀጭኑ የተቆራረጠ ኪዩኮምበር፤ ደረቅ ጥቁር ብስኩትና የተቆራረጠ አሳ ተደርድረው ይክረፋሉ። ቤቱ ከመታፈኑ የተነሳ በዚያ መቀመጥ ያጸግታል፤ የአልኩሉ ሽታ እጅግ በመሰራጨቱ የገባ ሰው ሁሉ አየሩን በመሳብ ብቻ በአምስት ደቂቃ ውስጥ የሚሰክር ይመስላል።

የማይተዋወቁ ሰዎች ቃላት እንኳን ባይለዋወጡ ገና ከመተያየታቸው የመቀራረብ ፍላጎት የሚያድርባቸው ሁኔታ ያጋጥመናል። በዚሁ በተመሳሳይ መንገድ ጡረታ የወጣ የመንግስት ሰራተኛ ይመስል የነበረውና ትንሽ ፈንጠር ብሎ የተቀመጠው ሰውዬ ከራስኩልኒኩቭ ጋር መጫወት ፈለገ። ከጊዜም በኋላ ይህ አይነቱ ፍላጎት የለከፋ ይሆን እንዴ በማለት መገመቱን ወጣቱ አዘውትሮ ያስታውስ አበረ። ሰውዬው ትክ ብሎ ያየው ስለነበርና ጨዋታ መፈለጉም ግልፅ ስለነበር እርሱም ያለማቋረጥ የመንግስት ሰራተኛውን ተመለከተ። የመንግስት ሰራተኛው በቤቱ ውስጥ ያሉት ሌሎች ሰዎች ከእነባለቤቱ ጭምር ደብረውታል፤ የእርሱን ያህል ያልተማሩ ዝቅተኛ ሰዎች አድርጎ በመቆጠር ከእነርሱ ጋር ማውራት ፋይዳ ቢስ እንደሆነ ገምቷል። እድሜው ከአርባ በላይ ሲሆን ቁመቱ መካከለኛ ሆኖ ሰውነቱ የተደላደለ ነው፤ ራስ በራና ሽበት ጣል ጣል ያደረገበት ነው፤ የሐቀኛ ጠጪ ፊት ያለውና አበጥ አበጥ ካሉት የአይን ቆቦቹ ውስጥ የሚወጡት አይኖቹ ፍም የመሰሉ ናቸው። ሌላው ያልተለመደ ነገር ደግሞ አይኖቹ ከደስታ ብዛት የሚያበሩ መምሰላቸው ነው። ማብራታቸው ግን አንድም የአዋቂነት ነው፤ አለዚያም የእብደት ነው። ያረጀና የነተበ ረጅም ጥቁር ኮት ለብሳል፤ የኩቱ አንድ ቀልፍ ብቻ እንጂ የተቀሩት ሁሉ ረገፊዋል። ከኩቱ ላይ እንደነገሩ የተቀመጠው ይህ ቀልፍ ቀመናውን ላለማሳጣት ሲባል የተተከለ ነው። ከሰደሪያው ስር የለበሰው ሽሚዝ ደግሞ ከመጨማደዱም በላይ ያደፈና የቆሸሸ ነው። ሂሙን በመንግስት ሰራተኛ ደንብ ተላጭቷል፤ ጨነባት ስለወረሰው ግን ከተላጨው የሰነበተ ለመሆኑ ያስታውቃል። የሚያሳየው አለመረጋጋት አንድ የተከበረ የመንግስት ሰራተኛ ከሚያሳየው ባህሪ መካከል የጎደለ ነገር እንዳለው ያመለክታል። ፀጉሩን ያሻሻል፤ አልፎ አልፎ ደግሞ እጆቹን ከረጠበው ጠረጴዛ ላይ አድርጎ ጭንቅላቱን ይይዛል። በመጨረሻም ወደራስኩልኒኩቭ አነጣጥሮ ተመለከተ።

‘አንድ ወንድ ልጅ ከመሰሉ ጋር እንደሚያደርገው ሁሉ ሳነጋገርህ እችላለሁን?’ በማለት በኩራት ተወጥሮ በጎሳና በጎረኝ ድምፅ ጠየቀ። አያይዞም ‘ባለስልጣን አትመስልም፡ የተማርክና በተለይም መጠጥ የማጋዛወት ለእንደሆነክ የሕይወት ተሞክሮፍ ራሱ ይነግረኛል። ከእውነተኛ ስሜት ጋር የተጣመረ እስከሆነ ድረስ እኔም እራሴ መማር እወዳለሁ። የምሰራው በአማካሪነት ሲሆን ስሜም ማርሚላዶቭ ነው። ያልተለመደ ስም ነው። በመንግስት ሰራተኛነት ያገለገልክበት ጊዜ እንዳለ መጠየቅ እችላለሁን?’ የሚል ጥያቄ ወረወረ።

ወጣቱም በሰውየው የኑራ አነጋገርና አይን አውጣነት በመጠኑም ቢሆን በመገረም ‘የለም፣ ገና ተማሪ ነኝ ብሎ መለሰ። ከጥቂት ጊዜ በፊት አይኑን ሰው ያሳማረው ይመስል የሰውዬው አቀራረብ ብቸኝነቱን ስለነጠቀው የጥላቻ ስሜቱን ለመደበቅ አልቻለም።

‘ተማሪ ነህ፣ ወይም ደግሞ ተማሪ ነበርክ’ ሲል የመንግስት ሰራተኛው ድንገት አንባረቀ። ‘አየህ ገምጃ ነበር - የተሞክሮ ጉዳይ ነው!’ እያለ ፎለለ። ግንባሩን በጣቱ ተምተም በማድረግ ግምቱ ትክክለኛ በመሆኑ መደሰቱን ገለፀ። የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ነህ ወይም የተወሰነ የዩኒቨርሲቲ ትምህርት ተከታትለህል ካለ በኋላ ለመቀመጥ ትፈቅድልኛለህ ሲል ተናገረ።

ቀና ካለ በኋላ እየተንገዳገደ ጠርሙስ አረቆውንና ብርጭቆውን ይዞ ከወጣቱ ጠረጴዛ በመድረስ ወጣቱን በስላሹ በሚያይበት ሁኔታ ተመቻችቶ ተቀመጠ። ቢሰክርም እንኳን በብዛትና በተፍታታ ሁኔታ መናገር አልተሰነውም ነበር። ከመዘበራረቁና የአነጋገር ፍጥነቱን ከመቀነሱ በስተቀር። ወሩን ሙሉ ሳይናገር የተቀመጠ ይመስል ራስኮልኒኮቭን በተመስጦ ያስተውል ገባ።

ኮስተር ብሎ እንዲህ በማለት ንግሩን ቀጠለ፡- ‘ድህነት ወንጀል አይደለም። የማወራው ሐቅ ነው። ስካርም በጎ እንዳልሆነ በእርግጥ አውቃለሁ። ይህ ደግሞ ከምንም የበለጠ ሐቅ ነው። እጦት ግን ወንጀል ነው። ድህ ሆነህ ሰብአዊ ክብርህን መጠበቅ ትችላለህ፤ ከአጣህ ከነጣህ ግን ክብርህን መጠበቅ ጭራሽ ይሳንሁል። አንድ ሰው ከአጣና ከነጣ ክብሩን ስለሚያስገባ በአርጨሜ አይደለም የሚባረረው፤ እጅግ አሳፋሪ በሆነ ሁኔታ ከጨዋዎች መካከል በመጥረጊያ ታፍሶ ነው የሚጣለው። ቤትና ገንዘብ በሌለኝ ጊዜም ራሴን ለማዋረድ የመጀመሪያው ሰው ለመሆን መዘጋጀቴ መሆኑ ትክክል ነው። አየህ ጌታው፣ ከአንድ ወር በፊት ሚስተር ሌቤዚያትኒኮቭ ሚስቱን እስክትበልዝ ድረስ ደበደባት። ሚስቱ ደግሞ ከእኔ የተለየች ነች። ተረዳኸኝ አይደል? በወንዝ ላይ አንድ ምሽት ያሳለፍክበት ጊዜ እንዳለ እስቲ ልጠይቅህ። ከሳር በተሰራ በልዩ ጀልባ ላይ ማለቴ ነው።’

ራስኮልኒኮቭ ምን አይነት ጀልባ ነው? ያሳለፍኩት ጊዜ ያለ አይመስለኝም’ በማለት መለሰ።

‘አምስት ቀን ቆይቼ ገና አሁን ከዛ መመለሴ ነው።’

ብርጭቆው ላይ አረቁ ቀድቶ ከጨለጠ በኋላ በዝምታ እንደተዋጠ በህሳብ ወደ ሌላ አለም ነገደ። እንደ እውነቱ ከሆነ በልብሱና በወገኑ ላይ የሳር ብናኝ ይታያል። ላለፉት አምስት ቀናት ልብሱን እንዳልቀየረና ሰውነቱን ውሃ እንዳልነካው ይገመታል። በተለይ ጠቋቁር ጥፍሮችን ያዘሉት ደንዳና እጆቹ ቆሽሸዋል።

የሰውየው ንግግር በመሸታ ቤቱ የነበሩ ሰዎችን ትኩረት የሳበ መሰለ። ይሄን ያህል

የተመሰጠ ሰው ግን አልነበረም። ከባልነካው በስተጀርባ የነበሩ ወጣቶችም ቀስ አያሉ ማሸነፍት ጀመሩ። የመሸታ ቤቱ ባለቤት 'ቀልደኛውን ሰው' ለማዳመጥ ሲል ከሳይ ካለው ክፍል ወርዶ በመምጣት በተዳከመ መንፈስ ፈንጠር ብሎ ተቀመጠ። ማርሚላዶቭ ነገር ደንበኛ መሆኑ በገሀድ ይታይ ነበር። ወደ መሸታ ቤቱ የሚመጡ እንግዶችን አዘውትሮ በማጫወት ጉራ የተመላበት አንደበት እንደተላበሰ አያጠራጥርም። በተለይ በቤታቸው ውስጥ ፈላጭ ቆራጭ ለሆኑ ለአንዳንድ ጠጪዎች ይህ አይነቱ ባህሪ የማይለቅ ነው። ስለሆነም፣ ከሌሎች ጠጪዎች ጋር በሚቀላቀሉበት ጊዜ ትክክለኛነታቸውን ለማሳየት፣ ከዚያም አልፎ ለመከበርም ይከፈላሉ።

የመሸታ ቤቱ ባለቤትም 'ምን አይነቱ ቀልደኛ ነህ! ለምን አትሰራም? ለምን ስራ የለህም?' በማለት ጮህ ብሎ ጠየቀ።

ጥያቄውን የጠየቀው ራስኩልኒኮቭ ይመስል ወደራስኩልኒኮቭ እያመለከተ እንዲህ ሲል መለሰ፡- 'ለምን ስራ አላገኘህም ነው የምትለኝ? የእኔ ጌታ አስቀያሚና ርካሽ ሕይወቴ ልቤን የማያደማው ይመስልሃል? ከአንድ ወር በፊት ሚስተር ሌቢዚያትኒኮቭ መስከሬን አይቶ ውዲቷ ሚስቴን በጥፊ ሲያቀምሳት ያልተሰቃየሁ ይመስልሃል? ቅንጣት እድል እንኳ ሳትኖርህ ብድር የጠየቅህበት አጋጣሚ አለ ወይስ የለም ብዬ ብጠይቅህ ቅር የሚልህ አይመስለኝም።'

'ቅንጣት እድል ስትል ምን ማለትህ እንደሆነ ያልገባኝ ከመሆኑ በስተቀር የጠየቅሁበት አጋጣሚ አለ።'

'ቅንጣት እድል ሲባል ውጤት እንደሌለው በሚገባ ስለምታውቅ ብድር ብትጠይቅም አታገኝም ማለቱ ነው። ለምሳሌ ያህል በጣም የተከበረና ርካሽ ያልሆነ ዜጋ ምንም ቢሆን ገንዘብ እንደማያበድርህ በቅድሚያ ታውቃለህ እንበል። ለምን ብሎ ያበድራል? የተበደርኩትን እንደማልመልስ በሚገባ እስካወቀ ድረስ ያገኘልኝ መሰለህ? ስለዘመናዊ አስተሳሰብ ግንዛቤ ያለው ሚስተር ሌቢዚያትኒኮቭ በእኛ ዘመን ሳይንስ ሀዘኔታ የሚባል ነገርን አስቀርቶአል እያለ በዚያ ሰዋን ያወራ ነበር። የፖለቲካ ኢኮኖሚ ትኩረት ባገኘበት በእንግሊዝ ውስጥ የሕዝቡ አድራጎት እንደዚያ ነው። ታዲያ ለምን ቤሳ ቤስቲን ይሰጥሃል? አንተ ግን ምንም እንደማይሰጥህ በሚገባ እያወቅህ እንኳን ከመጠየቅ ወደኋላ አትልም።'

'ለምን ግን እንዲህ ይሆናል?' በማለት ራስኩልኒኮቭ አጥብቆ ጠየቀው።

'የምታውቀው ሰው ባይኖርህ እንኳ የምትሄድበት ቦታ ይኖርሃል። የምትሄደው ደግሞ ወድደህ ሳይሆን ጊዜው አስገድዶህ ነው። የገባ ሴት ልጄ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደሳጽና እንደወጣች እኔም መውጣት ነበረብኝ። ብሎ ወጣቱን በስጋት አይን እየተመለከተም 'ልጄ ወደሳጽና በመውጣት የታወቀች ስለሆነች ነሞ' ሲል አጠናክሮ ተናገረ። በባንካው ውስጥ ያሉት ሁለት ልጆች እየሳቁበትና የመሸታ ቤቱ ባለቤትም ፈጣን ባለበት ሁኔታ ምንም አይነት ሀፍረት ሳያሳይ 'ይህ አንኳን የሚያሳስብ ጉዳይ አይደለም' በማለት ንግግሩን ቀጠለ። 'ሰዎች ራሳቸውን ነቀነቁና እኔ ደግሞ የምደነግጥ አይደለሁም። ይህ ሁሉ ከመታወቁም በላይ የተደበቀው ሁሉ እየተገለጠ ይገኛል። ሁኔታውን የምመለከተው በቅሬታ ሳይሆን ከንፁህና ፀዕትን ካዘለ ልብ በመነሳት ነው። እባክህ አንድ ጥያቄ ልጠይቅህ፡- በዚህች ደቂቃ ውስጥ ስታዋኝ አሰልቺ ሰው ነኝ ወይስ አይደለሁም?'

ወጣቱ ለጥያቄው ምንም መልስ አልሰጠም ነበር።

በመጨረሻ ላይ የተናገረው ቃል ያስከተለው ሳቅ ከጠረደ በኋላ ተናጋሪው እየፎለለ ንግግሩን እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- 'ጌታው እኔ እሼ ግዴለም ደባሪ ልሁን፡ ሚስቴ ግን እመቤት ነች። እኔ ከብት ልሆን እችላለሁ፡ ውዳ ባለቤቴ ካተረና እሻናሽና ግን በጣም የተማረችና ከጦር መኮንን የተወለደች ነች። ግሩም ጠባይና ክቡር ስሜት ያላት ምሁር ነች። እንዲያም ሆኖ እንኳን እስቲ ብታዝንልኝ ምናለበት! የእኔ ጌታ እያንዳንዱ ሰው ሌሎች እንዲያዝኩለት የሚያስችለው መድረክ ሊኖረው ይገባል! ውዳ ባለቤቴ ምንም እንኳን ደግ ሴት ብትሆንም እዚህ ላይ ተሳስታለች። ምንም እንኳን ጦሬን ጨምድዳ ስትደበድበኝ ለእኔ አገና መሆኑን ብዝሃብም፤ በእርግጥ ነው የምልህ ደህና አድርጋ ትደበድበኛለች። የመሸታ ቤቱ ሳቅ እንደገና ሲቀሰቀስ ደግሞ ፋላውን ቀጠለበት። 'አምላኬ ሆይ! አንዳንዴ እንኳን ሚስቴ ብታዝንልኝ ምንው። ሽረ የማይሆን ነው፤ መናገርም አያስፈልግ። ፀሎቴ ቢሰጥህ ኖሮ ሰዎች ያዝኩልኝ ነበር። እንዲህ አይነት ሰው ነኝ ጌታው። ርካሽ ሆኜ የተፈጠርኩ ሰው!' የመሸታ ቤቱ ባለቤት 'እስቲ ሰው የሚልህን አዳምጥ!' በማለት በተዳከመ መንፈስ ተናገረ።

የመሸታ ቤቱ ባለቤት 'እስቲ ሰው የሚልህን አዳምጥ!' በማለት በተዳከመ መንፈስ ተናገረ።

ማርሜላዶቭ ግን ጠረጴዛውን እየደበደበ ንግግሩን ቀጠለ፡- 'እኔ እንዲህ አይነት ሰው ነኝ። የጠጣሁትን ለመክፈል ስል ምን የመሰለ ስቶኪንንን ሸጫለሁ። እስቲ ይታያችሁ፤ የሸጥኩት ጫማዋን ሳይሆን ስቶኪንንን ነው። ጫማዋ እንኳን ቢሆን ግዴለም። ከጋብቻችን በፊት ሰው የሰጣት ግሩም የሆነ ሻል ነበራት - እርሱንም ሸጥኩት! የምንኖረው በቀዝቃዛ ቤት ውስጥ ስለሆነ ባለፈው ክረምት ብርድ መታትና እያሳለች ደም መትፋት ጀመረች። ሶስት ሕፃን ልጆች አሉን። ሚስቴ ስታፀዳ፤ ስታጥብና ሕፃናቱን በንፅህና ስትይዝ ከጥዋት እስከማታ ትማስናለች። አያችሁ እርሷ ራሷ ከሕፃንነቷ ጀምሮ በንፅህና ያደገች ነች። ስለዚህም ነው የሚሰማኝ። በጠጣሁ ቁጥር በይበልጥ ይሰማኛል። የምጠጣውም ለዚህ ነው። ስሜቴ የሚቀስቀሰው መጠጥ ስይዝ ነው። ለማግኘት የምፈልገውም ደስታን ሳይሆን ሀዘንን ነው። የምጠጣው ለመሰቃየት፤ በይበልጥ ለመሰቃየት ስል ነው።'

ይህን ከተናገረ በኋላ ተስፋ የቆረጠ ይመስል ጠረጴዛው ላይ ድፍት ብሎ አቀረቀረ። ቀና አለና ንግግሩን እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- 'ወጣቱ ሰው አንተ ራስህ ደስተኛ አለመሆንህን ከፊትህ አነባለሁ። ገና ወደዚህ ስትገባ ነው ያወቅሁት። ፊቴን ወዳንተ የመለስኩትም ለዚህ ነው። የሀይወት ታሪኬን የከዘከሁልህ ታሪኬን ቀደም ሲል የሚያውቁት እንደነዚህ አይነት በዜጆች እንድታፈዝብኝ ብዬ ሳይሆን የተማረና የሚረዳ ሰው በመፈለግ ነው። ሚስቴ የተማረችው ለጨዋ ልጆች በተዘጋጀ ት/ቤት ሲሆን የክፍለ ሀገሩ ገዢና ሌሎች ባለስልጣኖች በተገኙበት ባሳየችው የዳንስ ትርጕት የወርቅ ሜዳልያ መሸለሟንና የምስክር ወረቀት መቀበሏን ማወቅ ይኖርብሃል። ሜዳልያው ከተሸጠ ቆይቷል፤ የምስክር ወረቀቷ ግን አሁን ድረስ ሳጥኗ ውስጥ አለ። በቅርቡ እንኳን ባትወዳትም ቅሉ ቢት ለአክራዮችን ባልቴት አሳይታታለች፤ ያሳየቻት ቢያንስ ለአንድ ሰው እንኳን ለማሳወቅና ያለፈውን ደግ ጊዜ ለማስታወስ በመፈለግ ነው። በዚህ ደግሞ ጭራሽ አልፈርድባትም። ሁሉም ነገር ወድሞ የቀራት ያለፈው የደግ ጊዜ ትዝታ ብቻ ነው። በእርግጥም መንፈስ ጠንካራ፤ ኩሩና ቆራጥ ሴት ነች! ወለሉን ራሷ ትጠርጋለች፤ የምትበላው ጥቁር ዳቦ ብቻ ነው፤ ክብሯን ከከፋት

ግን በዝምታ አታልፍም። ስለሆነም ነው ሚስተር ሌቢዚያትኒኮቭ የብልግና ጠባይ ሲያሳያት በቸልታ ያልተመለከተችው። ዱላ ባሕላ ጊዜ ሽሽቷን ወደአልጋዋ ብትቀጥልም የሽሽቸው በመደፈሯ ስሜቷ ስለተነካ እንጂ ዱላውን ፈርታ አልነበረም። እኔ ባገባችሁት ጊዜ የመጀመሪያ ባሏ ሞቶባት ሶስት ሕፃናት ታቅፋ የተቀመጠች ሴት ነበረች። መኮንን የነበረውን የመጀመሪያ ባሏን ለፍቅር ስትል አገባችው፤ በፍቅሩ ከነፈች። እርሱ ግን ቁማር ጨዋታ ጀመረ፤ የሕዝብ ሀብት በመመዝገብ ለፍርድ ቀርቦ በዚያው ሞተ። በመጨረሻ ላይ ይደበድባት የነበረ ቢሆንም እስካሁን ድረስ የእርሱ ነገር ሲነሳ እንዲሁ ይቀድማታል፤ እኔንም እንደርሱ ትወቅሰኛለች። ቢያንስ ከአለታት አንድ ቀን ደስተኛ ነበርኩ የሚል ትዝታ በአእምሮዋ ውስጥ እንደተቀረፀ ስለማውቅ በዚህ ደስተኛ ነኝ። የመጀመሪያ ባሏ ከሞተ በኋላም ራቅ ባለ ገጠር ውስጥ ሶስት ሕፃናትን ታቅፋ ተቀመጠች፤ በወቅቱ በዚያ አካባቢ ነበርኩ፤ ምንም እንኳ እኔም ያላየሁት የሕይወት ውጣ ውረድ ባይኖርም ሆኖም እርሷ የተዘፈቀችበትን አስከፊ ችግር ለመግለፅ ቃላት ያጥሩኛል። ወዳጅ ዘመድ ሁሉ ከድቷት ፊቱን አዞረባት። እንዲያም ሆኖ ግን ከሩ፤ ሲበዛ ከሩ ነበረች። በዚያን ጊዜ ነበር ሚስቴ ሞታብኝ የአስራ አራት አመት ሴት ልጅ ይገዢ የተቀመጥኩት። እኔ ራሴ ነበርኩ ይህ አይነቴን ስቃይ ከማይ ብዬ ለጋብቻ የጠየቅኳት። ከደሀና ቤተሰብ ተሻኝታ በሚገባ ያደገችና የተማረች ሴት እኔን ለማግባት ስትስማማ የነበረችበትን አስከፊ ሁኔታ መገመት ትችላለህ። እያለቀሰችና እየተንፈቀፈቀች እጆቿን አጣጥፋ አገባችኝ። ሌላ የምትሄድበት ቦታ አልነበራትምና። የምትሄድበት ቦታ ማጣት ምን ማለት እንደሆነ ተረዳህልኝ? ገና አልተረዳህልኝም መሰለኝ። ለአንድ ሙሉ አመት መጠጥ የሚባል ሳልቀምስ ግዴታዬን በሚገባ ተወጣሁ። እንዲያም ሆኖ እንኳን ደስተኛ አልነበረችም። ከዚያ በኋላ እኔ አጥፍቼ ሳይሆን በመሰሪያ ቤት ውስጥ በተደረገው የሰራተኛ ሽግግ የተነሳ ከሰራዬ ተሰናበትኩ፤ ወደመጠጥ ያዘነበልኩትም በዚያን ጊዜ ነበር። እንግዲህ ብዙ መንከራተትና ሁልቁ መሳፍርት የሌለው ሲቃይ አልፎ በበርካታ ሕንፃዎች በተዋበው በዚህ ደማቅ መዲና ውስጥ የተገናኘው ከአስራ ስድስት ወራት በኋላ ነው። እዚህም ቢሆን ስራ አግኝቼ ነበር። ከሰራዬ ግን እንደገና ተፈናቀልኩ። የተፈናቀልኩትም ድክመቴ አሸንፎኝ በራሴ ጥፋት ነበር። በአሁኑ ጊዜ ወደ አንዱ ጥግ ቤት ተከራይተን እንኖራለን፤ እንዴት እንደምንኖርና የቤት ኪራያችንን ከዬት አምጥተን እንደምንከፍል ግን አላውቀውም። ከእኛ በተጨማሪ ሌሎች ሰዎች በአካባቢው ይኖራሉ። አስከፊ ቦታ - ሲበዛ ችግሮችም ያለ ነው። ከዚህ ጎን ለጎን ደግሞ ከመጀመሪያው ጋብቻዬ ያፈራኝት ሴት ልጄ እያደገች ሄደች፤ ስታድግ ግን በእንጀራ እናት እጅ ስላየችው ስቃይ ባላሳው ይሻላል። ሚስቴ የተከበረ ጠባይ ቢኖራትም ቅሉ ቁጡ፤ ቅብጥብጥና ሰዎችን ልክ ልካቸው ድረስ የምትናገር ነች። ስለዚህ ጉዳይም ባላወራው ይመረጣል። እንደምትገምተው ሁሉ ልጄ ሶንያ አልተማረችም። ጂኦግራፊና የአለም ታሪክ ላስተምራት ከአራት አመት በፊት ሞክራ ነበር፤ እኔ ራሴ ግን ትምህርቱን በደንብ ካለማወቁም በላይ ተገቢው መፃህፍት አልነበሩንም። እስከጥንታዊው የፋርስ ሥርወ መንግሥት ድረስ ብቻ ነበረ ዘልቀን የተማርነው። እያደገች ከሄደች በኋላ ግን አያሌ የፍቅር መፃሕፍት አንብባለች፤ ከቅርብ ጊዜ ወዲህም ጆርጅ ሉዊ የፃፈውን ፊዚዮሎጂ የተሰኘ መፅሐፍ ሚስተር ሌቢዚያትኒኮቭ ሰጥቷት በከፍተኛ ስሜት አንብባለች። አንተም በእጋማሚ አንብባለህ?

ለእኛም ከመፅሐፉ አንዳንድ ክፍል እየጠቀሰች ጮህ ብላ ታተበልን ነበር። እንግዲህ የእርሷ የትምህርት ሁኔታ በዚሁ ተደመደመ። ጌታው የሚቻል ከሆነ አጠቃላይ የሆነ አንድ ጥያቄ ልጠይቅህ እወዳለሁ። አንዲት ደሀና የተከበረች ልጃገረድ ምን ዓይነት ስራ ብትሰራ የምታገኘው ስንት ነው? በቀን አስራ አምስት ሳንቲም አታገኝም። ልዩ ችሎታ የሌላትና የተከበረች ከሆነች አስራ አምስት ሳንቲም ለማግኘት ቀንና ሌሊት መልፋት አለባት። እንዲያም ሆኖ እንኳን ታውቀው እንደሆነ ሀገረ ገዢው ለሰራቻቸው ስድስት ሺሚዎች ለመክፈል ፈቃደኛ ካለመሆኑም በላይ የሺሚዎቹ ኮሌታ መጠኑን አልጠበቀም፤ በደንብ አልተሰፋም በሚል ሰበብ እያመናጨቀና እየሰደበ ከቤቱ አባረራት። ቤት ውስጥ ሕፃናቱ የሚልሱት የሚቀምሱት የላቸውም። ሚስቴ ደግሞ በበሽታ ምክንያት ማድያት ወርሷት እጆቿን አጣጥፋ ከቤት ሳትርቅ ከላይ ታች ትላለች። 'እስቲ ተመልከቷት፡ ከእኛ ጋር እየኖረች፤ እየበላችና እየጠጣች እየዋቃትና እየተመቻች የተቀመጠች ሰነፍ ሴት' እያለች የእንጀራ ልጇን ክፉኛ ወረፈቻት። ላለፉት ሶስት ቀናት ሕፃናቱ ቁራሽ ዳቦ ሳያገኙ የእኔ ልጅ የምትበላውና የምትጠጣው ምን እንደሆነ አላውቅም። ነገሩን ለምን ምስጢር አደርገዋለሁ? በወቅቱ ጢንቢራዬ እስኪዞር ጠጥቼ አልጋ ላይ ተጋድሜ ነበር። እንዲያው ከመቅጽበት ውብ ፀጉር ያላትና ፊቷ የገረጣው ድሃዋና ጭምቷ የእኔ እንቦሳ ማለትም ልጄ ሶንያ 'ይሄን እንዳደርግ አትፈልገም አይደል?' ብላ ስትጠይቅ ሰማኋት። ዳርያ ፍራንቢቭና የተባለች ነጋ ጠባ፤ ከፖሊስ ጋር የምትጋጭ እርከስ ሴት ደግሞ ቤቱን ባከራያችን ባልቴት አማካይነት ስለልጄ በተደጋጋሚ ጠይቃለች። ሚስቴም ምኑ ነው አዲስ ነገር? አንቺ ማንሽና ነው? ድንቁም ሀብት' እያለች አብጠለጠለቻት። ግን አትፍረድባት! ይሄን ስትናገር ከመታመሟም በላይ ራሷን ስታ ምንም አታውቅም ነበር፤ ሕፃናቱም ረሀብ ጠንቶባቸው ያለቅሱ ነበር። ራሷን መርዳት የማትችል ሴት ነች። ይሄ ደግሞ ፀባይ ሆኖባት ሕፃናቱ ርቦአቸው እንኳ ማልቀስ ከጀመሩ ትደበድባቸዋለች። ወደአስራ ሁለት ሰአት ግድም ሶንያ ብድግ ስትል አየኋት፤ ኮቷን ደርባና ነጠላ ተከናንባ ከቤት ከወጣች በኋላ ወደ ሶስት ሰአት ገደማ ተመልሳ መጣች። እንደተመለሰችም ቀጥታ ወደ ሚስቴ በመሄድ አንድ ቃል እንኳን ሳትተነፍስ ሰላሳ ሩብል ጠረጴዛ ላይ አስቀመጠች። ትንፍሽ ሳትልና ሚስቴን እንኳን ሳታይ ሻልዋን ተከናንባ ትከሻዋ እየተንቀጠቀጠ ፊቷን ወደ ግድግዳው አዙራ ተኛች። በወቅቱ እንደበፊቱ ሁሉ ሰክሬ ተኛቼ ነበር። ከዚያ በኋላ ሚስቴም ቃል ሳትተነፍስ ወደሶንያ አልጋ ሄዳ ከአልጋው አጠገብ በርከክ በማለት የሶንያን እግር ስትሰም ተመለከትኩ። ምሽቱን በሙሉ ተንበርክክ የሶንያን እግር እየሳመች ለመነሳት ፈቃደኛ አልነበረችም። በመጨረሻም ሁለቱም እንደተቃቀፉ እንቅልፍ ይዟቸው ሄደ።

ማርሚላደቭ ድምፁ የከዳው ይመስል በዝምታ ከተዋጠ በኋላ ብርጭቆውን ሞልቶ ገሮሮውን አራሰ።

ትንሽ እንደቆየም ንግግሩን እንዲህ እያለ ቀጠለ፡ 'በአንድ አጋጣሚ የተነሳ፤ ዳርያ ፍራንቢቭናም የናቅናት ስለመሰላት ከአንዳንድ ርከስ ሰዎች ጋር ግንባር ቀደም በመሆን መረጃውን ለፖሊስ ስላቀበለች ልጄ ሶንያ በሴትኛ አዳሪነት ተመዝግባ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ከእኛ ጋር አትኖርም። ቤት የአከራያችን ሴትና ሚስተር ሌቤዚያትኒኮቭ እንዲህ አይነቱን ነገር አይፈቅዱም። መጀመሪያ ላይ ግን ራሱ ሚስተር ሌቤዚያትኒኮቭ አባብሎ ሶንያን

ለመድፈር የሚቻለውን ሁሉ ሞክሮ ነበር። አሁን ግን ከመቅፅበት ተለወጠ። እንደእኔ አይነት የተማረ ሰው ከእንዲች አይነት ልጃገረድ ጋር በአንድ ሕፃን ውስጥ እንዴት ይኖራል እያለ በተናገረ ቁጥር ሚስቱ በዝምታ አታልፈውም። በአሁኑ ጊዜ ሶንያ ወደእኛ የምትመጣው ከመሽ ነው። ከመሽ መጥታ ልጆቹን በመያዝና የማጀቱን ስራ በመከወን ሚስቱን ታግባታለች። የምትኖረውም በድኩምነቱና በተብታባቱ ከሚታወቀው ልብስ ሰፊ ማለትም ከካፒቶኦቭ መኖሪያ ቤት ውስጥ አንድ ክፍል ተከራይታ ነው። የሰውየው ሚስትም የምትንተባተብ ስትሆን የሚኖሩት በአንድ ክፍል ነው። ሶንያ የተሸነሸ አንድ ክፍል ይላች። ሁሉም ድሆች ናቸው፤ ሁሉም ደግሞ ይንተባተባሉ። የዚያን እለት ጥዋት ከእንቅልፌ እንደተነሳሳ ልብሴን ደራርቤና ፀሎቴን አድርጼ ከተከበሩ ኢቫን አፋናሲቪች ዘንድ ሄድኩ። እንዴት አይነት የተባረኩ ሰው መሰሉህ። ትህትና ባልተለየው ሁኔታ እስከመጨረሻ ካዳመጡኝ በኋላ ማርሚላዶቭ ከዚህ በፊት አስቀይመኸኛል። አሁን ግን በራሴ ሃላፊነት አንድ እድል እስተህለሁ። ወደ ስራህ መመለስ ትችላለህ ብለው አሰናቡኝ። እኔም ጎንበስ ብዬ መሬቱን ሳምኩ። መሬቱን ሳምኩ ስል በምፀት መናገሪ ነው። ዘመናዊ አስተሳሰብ ያላቸው ባለስልጣን እንደመሆናቸው መጠን የረገጡትን መሬት እንድንም ጨርሶ አይፈቅዱም። ወደቤት ተመልሼም ወደመንግስት ስራ በቋሚ ደመወዝተኛነት መመለሴን ሳበስር የተሰማኝ ደስታ ይህ ነው ልልህ አልችልም።

ማርሚላዶቭ በጣም ተሟሙቆ እንደገና በዝምታ ተዋጠ። ወዲያውኑም በሰካር ያበቃላቸው ሳዎች ወደመሸታ ቤቱ ዘለቁ። ከደጃፋም ላይ አንድ የሰባት አመት ልጅ በቃጭል ድምፅ የሀገረሰብ ዘፈን ይዘፍን ነበር። የመሸታ ቤቱ ባለቤትና ሁለቱ ልጆች ጠጪዎቹን ማስተናገድ ጀመሩ። ማርሚላዶቭ ግን ስለአዲሶቹ መጤዎች ደንታቢ በመሆን ታሪኩን መዘክዘኩን ቀጠለ። የተዳከመ ቢመስልም በይበልጥ በጠጣ ቁጥር በይበልጥ መለፍለፉን ተያያዘው። ወደቀድሞው ስራ ለመመለስ የመብቃቱ የቅርብ ጊዜ ትዝታ ጥንካሬ እየሰጠው ከመሄዱም በላይ እየፈካ በመምጣቱ ስሜቱ በፊቱ ላይ ተንፀባረቀ። ራስኩልኒኩቭም በጥሞና ይሰማው ጀመር።

ከአምስት ሳምንታት በፊት ነበር። ወደስራ ስለመመለሴ ሚስቱና ሶንያ እንደሰሙ ያደረብኝ ስሜት መንግስተ ሰማያት የገባሁ ያህል ነበር። ከዚህ ቀደም እንደማንኛውም ሰካራም የባጥ የቆጡን እየቀጠርኩ እዋሽ ነበር። የምሰማውም ስድብና ዘለፋ ብቻ ነበር! ወደስራዬ ከተመለስኩ በኋላ ግን ኩቴአቸውን ሳያሰሙ በመሄድ አባታችሁ ስራ ውሎ ደክሞታል። እሱ፣ ይረፍበት። ድምፃችሁን አጥፍታችሁ ተቀመጡ እያሉ ልጆቹን ይቆጡ ዝቡ። ወደስራ ከመሄዴ በፊት ቅቤ ጣል ያለበት ቡና ይቀርብልኛል። ጌታው ይሙት ደንበኛ ቅቤ ነው! ይሄን ሁሉ ለማቅረብ ገንዘብን ከፊት እንዳገኙት አምላክ ይወቀው። ምርጥ ጫማና ሽሚዝ ከመንግስት ሰራተኛ የደንብ ልብስ ጋር በአስራ አንድ ሩብል ተኩል ተገዛልኝ። ከእኩል ቀን በኋላ ለመጀመሪያ ጊዜ ከቢሮዬ ወደቤት እንደተመለስኩ ከዚህ ቀደም አይተነው የማናውቀውን ሾርባና ግሩም ጥብስ አዘጋጅታ ጠበቀችኝ። እንደእውነቱ ከሆነ አንድም የረባ ልብስ አልነበራትም። አሁን ግን ሰው ለመጠየቅ እንደሚወጣ ሰው ለባብሳ ብቅ አለች። አዲስ ልብስ ኖሯት ሳይሆን ከምንም ተነስታ አንድ ነገር ፈጠረች። ንፁህ ሻርፕና ጃኪት ደርባ ሌላ ሰው ሆኖ ቀረበች። ወጣት ሆነች። ውብ ሆነች። ከእንግዲህ ወዲህ አዘውትራ እየመጣለሁ

የማይህ አይመስለኝም፡ ምናልባት ምሽት ላይ ማንም ሳይይ እመባለሁ በማለት ተናገረች። ታዳምጠኛለህ? ለመጀመሪያ ጊዜ ከስራ የተመለስኩ ሰለት ወደቤት የሄድኩት ጋደም ለማለት ነበር፤ ያከራየችንን ባልቴት ሚስቴ ለቡና ጠርታት ኖሮ ከጤት አላገኛት መሰለህ!! ከአንድ ሳምንት በፊት ድብልቅልቃቸው ወጥቶ ነበር፤ አሁን ግን ለቡና ጠራቻት። ለሁለት ሰአት ያህል እየተንሸካሸኩ ሲያወሩ ቆዩ፤ ታሪኩን ሁሉ እንዲህ እያለች ዘሽዘኩትላት። ባለቤቴ ወደመንግስት ስራ ተመለሰ፤ ደመወዝም ያገኛል። ከእርሷታቸውን ለማየት በሄደ ጊዜ ክቡርነታቸው ራሳቸው በዚያ ያለውን ሰው አንድ ከዚህ ቆዩኝ ጊዜ ብለው ከጦሩ በኋላ ከባለቤቴ ጋር እጅ ለእጅ ተያይዘው ሰው ሁሉ እያየችው ወደቢሮ አመሩ። አይገርምህም? የበፊቴን አገልግሎትህን አስታውሳለሁ። በድክመትህ ብትረታም ያለአንተ ስራው እየተባላሽ ስለሄደ ሌላ እድል ልሰጥህ አፈልጋለሁ። እንደማታሳፍረኝ እተማመናለሁ። ይታይህ እስቲ! ሁሉንም ነገር እንዲህ ዝሽዝሽ አድርጋ አጫወተቻት፤ ይህን ያደረገችው ግን በግዴለሽነት ሳይሆን ሲትየዋን ለማስቀናት በጣም ስለፈለገች ነበር! ምንም የቀላቀለችውም ውሸት አልነበረም። ፍላጎቴን በመግለፅ እየተዘናናች ነበር። ይሄን በማድረግም ጭራሽ አልወቅሳትም። ከስድስት ቀን በፊት የመጀመሪያ ደመወዜ የሆነውን ሀያ ሶስት ሩብል ከአርባ ሳንቲም እንዳለ ስሰጣት የእኔ ማር፤ የእኔ አካል ብላ ጠራችኝ። ብቻችንን ስንሆን ደግሞ ሌላ ጉዳይ ነው፤ ተረዳኾች አይደሉ። ለማንኛውም እንዴት አይነት ባል መሰልኩህ። ከመውደጁ የተነሳ የእኔ ማር እያለች ጉንጨትን ዳብሳዋለች።

ማርሚላዶቭ ትንሽ ጋብ ብሎ ፈገግ ለማለት ከየሽከር በኋላ መዝረብረብ ቢጀምርም ራሱን ተቆጣጠረ። የመሸታ ቤቱ ሁኔታ፤ የሰውየው ስነር፤ አረቁው፤ ሰውዬው ከሚስቱና ከቤተሰቡ ጋር ያለው ይህ አይነት ግንኙነት ተዳክሞም ቢሆን በተመስጦ ይሰማ የነበረውን ራስክልኪክ ግራ አጋቡት። ወደመሸታ ቤቱ በመሄዱም አዘነ።

ማርሚላዶቭ ሀሊናውን እንደገዛም የእኔ ጌታ፤ የእኔ ጌታ በማለት ከጭክ በኋላ ንግግሩን እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- 'ይህ ሁሉ ጨዋታ ሌሎችን እንዳስገረመ ሁሉ አንተንም ሊያስገርምህ ይችላል፤ የቤተሰቤን ሁኔታም በመዘርዘር ራሽህ ሊሆን ይችላል። እመኝ ነው የምልህ ለእኔ ግን የሚያስገርም ሳይሆን የልቤን ቀስል የሚነካ ነው። በሕይወቴ ባጋጠመኝ በዚያች አስደሳች ቀን በማይጨበጥ የሕልም አለም ውስጥ ገባሁ። ለልጆቻችን ጨርቅ የመግዛት፤ የሚስቴን ነሮ ትንሽ የማደላደል፤ ሲት ልጄን ከርካሽ ሕይወት አላቅቆ ከቤተሰብ ጋር የመቀላቀል ህልም። ማርሚላዶቭ ቀና ብሎ ወጣቱን አድማጭ ካየ በኋላ ንግግሩን በአዲስ መልክ ጀመረ፡- 'በማግስቱ ማለትም ከአምስት ቀናት በፊት ይሄ ሁሉ ሕልም ከታየ በኋላ ከሚስቴ ሳጥን በዘዴ ያገኘሁትን ቁልፍ በመያዝ ከደመወዜ የተረፈውን ሁሉ ወሰድኩ ምን ያህል እንደሆነ ግን አላስታውስም። እስቲ አሁን ተመልከቱኝ። ለአምስት ቀን ቤት አልነበርኩም፤ ከቤት እየፈለግኝ ነው፤ ከስራዬ ተፈናቅዬአለሁ። የስራ ልብሴን በመሸታ ቤቱ ውስጥ በእዳ አስይገናው የለበስኩት ይሄን ጨርቅ ነው - ሁሉም ነገር አከተመለት!'

ማርሚላዶቭ አይኑን ጨፍኖ ግንባሩን እየቆረቆረና ጥርሱን እያፋጨ ጠረጴዛውን በከንዱ ተደገፈ። ከደቂቃ በኋላ ፊቱ ከመቅሰበት ተለዋውጦ ብልጠት በተቀላቀለበት አይን ራስክልኪክን እንደዋዛ ተመለከተ።

እየሳቀ 'ዛሬ ሶንያን ለማየት ሄጀ ነበር። ያለብኝን የዞረ ድምር ለማብረድ ጥቂት ገንዘብ ጠየቅኋት -ቂ-ቂ-ቂ! አለ።

በቅርቡ ከገቡት ሰዎች መካከል አንደኛው እየተንፈቀፈቀ 'አልሰጠችህም'፤ ሰጠችህ እንዴ? በማለት ጠየቀ። ወደራሲባልኒብሽ እያመለከት 'ይህ ግማሽ ጠርሙስ አረቄ የተገዛው በእርሷ ገንዘብ ነው። በእጇ አንስታ ሰላሳ ሳንተም ሰጠችኝ። ያላት ይሄው ብቻ ነበር። እኔው ራሴ አይቼዋለሁ። በዝምታ ከመመልከት በስተቀር ያለችኝ ነገር የለም። የሰው ነገር በቃን ብለው አገኘው የሚያለቅሱት በምድር ሳይሆን በሰማይ ነው። እነርሱም አገኘው ያለቅሳሉ እንጂ ሰውን ጭራሽ አይወቅሱም! አለመውቀሳቸው ደግሞ ልብ ይነሳል! ይሄኔ ሰላሳ ሳንተሙን ትፈልገው ይሆናል። ምን ይመስልሃል የእኔ ጌታ? በአሁኑ ሰአት በጥንቃቄ መኪክላና መለባበስ አለባት። እንዲህ ለማግኘት ደግሞ ገንዘብ የግድ ነው። አይደለም እንዴ? ለመቆነጃጃ የሚሆን ነገር መግዛት አለባት። የቀለሙ የውስጥ ልብሶች፣ ዝናብ በቋጠረ መንገድ ላይ ተጠንቅቃ ስትሄድ እጥር ምጥን ያለውን እግሯን ሸፍኖ የሚይዝ ውብ ጫማ ያስፈልጋታል። እንደዚህ መቆነጃጂት ቀልድ አይደለም- የእኔ ጌታ። የእርሷው ሲጋና ደም የሆነችት እኔ አባቷ ግን ለራሴ መጠጥ ለመግዛት ስል ሰላሳ ሳንተም ነጠቅኋት። ነጥቁም ጠጣዛባት። ታዲያ በእንደእኔ አይነቱ ምን ይፈረዳል? ታዝንልኛለህ ወይስ አታዝንልኛም? ንገረኝ እባክህ-ቂ-ቂ-ቂ! እያለ ታሪኩን ዘከዘ።

ብርጭቆውን ለመመላት ቢፈልግም ጠርሙሱን ስላንጠፈጠፈው የቀረ ምንም ነገር የለም። አቅራቢያቸው ቆሞ የነበረው የመሸታ ቤቱ ባለቤት 'ለምን ይታዘንልሃል? በማለት ጮህ ብሎ ተናገረ።

ያዳምጡት የነበሩትም ሆኑ ሌሎችም መሸተኞች የቀድሞውን የመንግስት ሰራተኛ እያዩ ተሳለቁ።

ማርሚላዶቭ ግን 'አታዝንልኛም? ለምን ሰው አያዝንልኛም?' ሲል ከጮኸ በኋላ ከመቀመጫው ተነስቶ እጁን በመዘርጋትና ስሜት ውስጥ የገባ ሰው በመምሰል ዲስኬናን ተያያዘው። 'ለምን ይታዘንልታል? አላችሁ። ትክክል ናችሁ። ሊታዘንልኝ አይገባም። የሚታዘንልኝ ሳይሆን መስቀል ያለብኝ ነኝ። ዳኛ ሆይ ስቀለሙ፤ ከስቀልከው በኋላም እዘንለት! ከዚያም እኔ ራሴ ለመስቀል እመጣለሁ፤ የምናፍቀው ደስታን ሳይሆን ሀዘንንና እንባን ነውና! ይህ የአንተ ግማሽ ጠርሙስ አረቄ ደስታን የሰጠኝ ይመስልሃል? በተጨማሪም የፈለግሁት ሀዘንና እንባ ነው። የፈለግሁትንም አግኝቼ ቀምጥኋለሁ። ለሰዎች ሁሉ የሚያዝን ለእኔም ይዘንልኛል። ዳኛ የምለውም ሰዎችንና ነገሮችን ሁሉ የሚረዳ ሰው ብቻ ነው። ቀኑ ሲደርስም ይመጣና እንዲህ በማለት ዳኛው ይጠይቃል። «ርኩስ ለሆነችውና በላንባ በሽታ ለምትሰቃየው የእንጀራ እናቷና ሳልወለደቻቸው ሕፃናት ልጆች ስትል ራሷን መስዋለት ያደረገችው ልጅ የት ነች? በአስቀድሞላው ሕይወትና በአስቀድሞላታቸው ለማያፍረው በስጋ ለወለዱት አባቷ የምታገኘው ልጅ የት ነች?» በማክታተልም እንዲህ ይላል። «ወደእኔ ነይ! አንድ ጊዜ ይትርታ አድርገልኳለሁ። አሁንም ቢሆን ለፈፀምሽቸው ሀጢያዮች ይትር ብሎሻለሁ፤ በጣም አፍቅረኳለሁ።» ከዚያም የእኔን ሶንያ ይትር ይላታል። ይትር እንደሚላትም አውቃለሁ። ይህ እንደሚሆን አሁን ከእርሷ ጋር በነበርኩ ጊዜ ልቤን ተሰምቶታል። እርሱ ሁሉንም ይዳኛል። ሁሉንም ይትር ይላቸዋል - ጥሩውንና መጥፎውን፤ ብልሁንና የየሁን ይትር

ይላቸዋል። በእነርሱ ላይ ፍርዱን ከጨረሰ በኋላም «እናንተም ቢሆን ወዲህ ኑ! የሰከራችሁ ሁሉ ወዲህ ኑ! ሆፍረት የማታውቁ ሁሉ ወዲህ ኑ!» ይለናል። እኛም ሆፍረት ሳይሰማን ሄደን ከፊቱ እንቀርባለን። እንዲህም ይለናል፡- «በአውሬ ተመስላችሁ የተሰራችሁና የአውሬነት ጠባይ ያለባችሁ እናንተ ጨካኞች እናንተም ቢሆን ወደ እኔ ትመጡ ዘንድ እጠይቃችኋለሁ!» ብልሆቹና የተማሩት ደግሞ «ለምን ትቀበላቸዋለህ?» በማለት ይጠይቁታል። እርሱም «እናንተ ብልሆና የተማራችሁ ሰዎች ሆይ እቀበላቸዋለሁ፣ ከመከላከላቸው አንዱ እንኳን ቢሆን ብቁ ነኝ ብሎ አልገመተምና» ሲል ይመልስላቸዋል። እጁንም ይዘረጋልናል፤ እኛም ከፊቱ ላይ ተደፍተን እናለቅሳለን። ሁሉንም እንገነዘባለን። ከሚስቴ ጀምሮ ሁላችንም ቢሆን እንገነዘባለን።

አካባቢውን ያልተረዳና በሀሳብ የተመሰጠ ይመስል ማንንም ሳይይ በደክመና በዛለ መንፈስ ተመልሶ ከወንበር ላይ ዘፍ አለ። ንግግሩ የተወሰነ አድማጭ አግኝቶ ነበር። ለደቂቃ ያህል ዝምታ ከሰፈነ በኋላ ደግሞ ይሳለቁበት ጀመር።

‘ፍርዱን አገኘ!’

‘ምን ይቀባጥራል!’

‘ድንቄም የመንግስት ሰራተኛ!’ እያሉ ወረዱበት።

ማርሜላዶቭ ቀና ካለ በኋላ ራስኩልኒኮቭን እየተመለከተ ‘ጌታው እንሂድ፡ ቤቴ በዚሁ አካባቢ ስለሆነ ብቅ በል። ወደ ሚስቴ የመሄጀው ጊዜ ደርሶአል’ በማለት በድንገት ተናገረ።

ራስኩልኒኮቭ ማርሜላዶቭን እየደገፈ ለመሄድ ፈልጎ ነበር። ማርሜላዶቭ ምላሱ እንጂ ቋንቋው ስለተያዘ ሙሉ ሰውነቱን በወጣቱ ላይ አሳረፈ። መቶ ሜትር ያህል ነበር የተጓዙት። ሰካራሙ ሰው ወደቤቱ መቃረብ ሲጀምር በፍርሀትና በውዥንብር እየተዋጠ ሄደ።

እያጥረመረመ እንዲህ በማለት በስሜት ይናገር ነበር፡- ‘አሁን የፈራሁት ሚስቴን አይደለም። ፀጉሬን ጨምድዳ እኔን መደብደብ ወይም አለመደብደቧ ደንታ አይሰጠኝም። ምንም እንደማያስጨንቀኝ አረጋግጥልሁለሁ። ካልከሰ እንዲያውም እንድትደበድበኝ እፈልጋለሁ። የፈራሁት ያንን አይደለም። የፈራሁት አይኗን ማየት ነው፤ ፍም የመሰለው ፊቷን ማየት ነው፤ ቀና ቀና ስትተነፍስ ማየት ነው። እንደእርሷ አይነት ህመም ያለባቸው ሰዎች ሲናደዱ እንዴት እንደሚተነፍሱ አስተውለህ ታውቃለህ? የልጆቼም እንባ ያስፈራኛል። እንዲህ አይነቱ ዱላ እኔን ከማስደሰት በስተቀር ጉዳት እንደማያደርስብኝ ማወቅ አለብህ። ትደብድቦኝ፣ ብትደበድቦኝ ይሻለኛል። ለእርሷም ጥሩ ነው። ይሄው ቤት ደረሰን። የሀብታም ጀርመናዊ ሕንፃ - የካዝል ሕንፃ። እንሂድ ውሰደኝ!’

የሕንፃውን መግቢያ ተሻግረው ወደ አራተኛ ፎቅ አመሩ። ወደላይ ባቀኑ ቁጥር ደረጃው እየደበዘዘባቸው ሄደ። ሰአቱ ወደ አምስት ተጠግቶ ነበር፤ በእንዲያ አይነቱ ወራት የፒተርስቡርግ ምሽት ጨለማን ለመላበስ ገና ሃሚቀረው ቢሆንም ደረጃዎቹን እንደዘለቁ ድቅድቅ ጨለማ ዋጣቸው።

ውልቅልቁ የወጣ በር ተከፍቶአል። የአስር ጫማ ርዝመት ባለው ባልደረጀ ክፍል ውስጥ ቀራጭ ሻማ ይበራል፤ ገና እንደደረሱ ሁኔታው ሁሉ ያስታውቃል። ክፍሉ ይህ ነው በማይባል ሁኔታ ተመሳቃቅሎአል፤ የተለያዩ ጨርቆችና ያረጁ የሕፃናት ልብሶች በየቦታው

ተዝረክርዘዋል። የተበሳሳ አሮጌ ጨርቅ ከአንዱ ጫፍ እስከሌላው ጫፍ ተሰቅሏል። ከጨርቁ በስተጀርባ ምናልባት አልጋ ተዘርግቷል። በክፍሉ ውስጥ ያለው ሁለት ወንበር ብቻ ነው። የአሜሪካ ጨርቅ ከለበስ ከደከመ አሮጌ ሶፋ አጠገብ ቀለም ያልገባውና ልባስ የሌለው አሮጌ የወጥ ቤት ጠረጴዛ ቆሟል። ከጠረጴዛው ጠርዝ ከብረት ከተሰራ የሻማ መያዣ ላይ የተቀመጠ ቁራጭ ሻማ ይበራል። የማርሚላዶቭ ቤተሰብ ራሱን የቻለ አንድ ክፍል ያለው ይመስላል። በዚያ አጋርታማ የሚኖሩ ሰዎች ግን ሲወጡና ሲገቡ በክፍሉ አቋርጠው ያልፋሉ። ወደሌሎቹ ክፍሎች የሚያስገባው በር ገርበብ ብሎ አልፎ አልፎ ሁካታ ይሰማል። ሻይ እየጠጡ የካርታ ቁማር የሚጫወቱ ሰዎች ያሉ ይመስላል። አንዳንዴም የብልግና ቃል ይደመጣል።

ራስኮልኒኮቭ የማርሚላዶቭን ባለቤት ወዲያውኑ አወቃት። ድክምክም ያለች፣ ረጅም፣ ቀጭንና ሽንቃጣ፣ ውብ በኖማ ፀዢ የተላበሰችና በእርግጥም ደማም ነበረች። እጆቿን አጣጥፋ በዚያች አነስተኛ ክፍል ውስጥ ላይና ታች ትላለች። ከንፈሮቿ እንደከበት ደርቀው ቁና ቁና ትተነፍሳለች። ትኩሳት ያለባት ይመስል አይኖቿ ፈጠው ያበራሉ። የምትመለከተውም አይኖቿን ከአንድ ቦታ ሳትነቅል ነው። በዚያ እየደበዘዘ በሄደው የሻማ ብርሃን ውስጥ ሲታይ የሳንባ በሽታ ያጠቃው ያ አካሏ የሰው ስሜት ይነካል። ራስኮልኒኮቭ ከሰላሳ አመት እንደማይበልጣትና ከማርሚላዶቭ ጋር ለትዳር እንደማይመጣጠኑ ገመተ። እርሷ ግን ሁለቱም ሲገቡ አልሰማችም፣ አላስተዋለችም። የማትሰማ የማትለማ ትመስል ነበር። ክፍሉ የማያፈናፍን ቢሆንም እንኳ መስኮቱን አልከፈተችም ነበር። የሚከረፋ ሽታ ከደረጃዎቹ አካባቢ ቢመጣም ዋናው በር አልተዘጋም ነበር። ገርበብ ባለው በር በኩል ውስጥ ካለት ክፍሎች የሲጋራ ጭስ ቢወጣም መሳሊን እየቀጠለች በሩን አልዘጋችውም ነበር። የሰድስት አመት እድሜ ያላት የመጨረሻ ልጇ ጭንቅላቷን ከሶፋው ላይ አድርጋ ከወለሉ ተዘርግታ ተኝታለች። በአንድ አመት የሚበልጣት ሌላ ወንድ ልጅ ጥፃ ይዞ እየተንቀጠቀጠ ያለቅሳል፤ ከቅርብ ጊዜ በፊት ዱላ የቀመሰ መሆን አለበት። የዘጠኝ አመት እድሜ ያላትና እንደ ጅማት የቀጠነችው ዘለግ ያለችው የበኸር ልጅ ደግሞ የወንድሟን አንገት በእጇ አቅፋ ከጥግ ቆማለች። የነተብ ስስ ሽመጊዝ ለብላለች፤ በማጠሩ የተነሳ ከሁለት አመት በፊት እንደተሰፋላት የሚያስታውቅ አሮጌ የሰፍ ኮት ደርባለች። ወንድሟን የምታባብል ትመስላለች። በጆሮው እያንሸካሸከችለት ማልቀሱን እንዲያቆም የተቻላትን ሁሉ ትሞክራለች። ድካምና ፍርሀት ባልተለየው ክብ ፊቷ ላይ ይበሰኑ ጎልተው የሚታዩት ጉች ጉች ያሉት ጠቋቁር አይኖቿ ደግሞ እናቷን በፍርሀት ይቃኛሉ። ማርሚላዶቭ ወደክፍሉ ሳይዘልቅ ከደጃፉ ላይ ተንበርክኮ ራስኮልኒኮቭን ከፊት አስቀደመ። ሲትየዋ እንግዳውን እንደተመለከተችም ለማስታወስ እየሞከረችና ለምን በዚያ ቦታ እንደተገኘ ግራ እየተጋጠች ብዙም ትኩረት ሳትሰጥ ከፊት ለፊቱ ቆመች። በሌሎች ክፍሎች ውስጥ የሚኖሩ ጎረቤቶቿን ለመጠየቅ በመምጣቱ በከፍላቸው በኩል ለማቋረጥ የተገደደ እንግዳ አድርጋ ቆጠረችው። ተጨማሪ ትኩረት ሳትሰጠው ዋናውን በር ለመዘጋት ስትሄድ ባሏ ከደጃፉ ላይ ተንበርክኮ ሰላየችው እራ ብላ ጮኸች።

‘ተመልሰህ መጣህ አይደል? አንተ ወንጀለኛ! አንት ጭራቅ! ገንዘቡ የት አለ? ኪስህ ውስጥ ምን አለ? አሳየኝ! ልብሶችህስ! በፊት የለበስካቸው አይደለም! የታሉ ልብሶችህ? የት ነው ገንዘቡ? ተናገር!’ እያለች ህሊናዋን ስታ ጨክቷት አቀለጠችው።

ወዲያውኑም ትበረብረው ጀመር። ማርሚላዶቭም እንዳሻዋ ታድርግ በማለት በታዛዥነት እጆቹን ዘረጋ። ከኪሱ ግን ቢሳቢስቲን አልተገኘም።

‘ገንዘቡ የታለ? ወይ አምላኬ! በያዘው ገንዘብ ሁሉ ጠግብን? እንዴት ይሆናል? በላጥኑ ውስጥ አስራ ሁለት ሩብል ነበር!’ ስትል ጮኸች።

በደመ ነፍሷ ፀጉሩን ከጨመደደች በኋላም ወደ ክፍሉ ሰባ አስገባችው። ማርሚላዶቭ በታዛዥነት ተከትሏት በእንብርክቱ እየዳከ የምታደርገው ጉተታ እንዲቀልላት አደረገ።

እየተወራጨና ይብስ ብሎም ወለሉን በግንባሩ እየመታ ‘የምፈልገው ነው ጌታው! ጭራሽ አይገዳኝም። የምፈልገው ነው! የምፈልገው ነው!’ እያለ ይለፈልፍ ገባ።

በወለሉ ላይ ተኝታ የነበረችው ሕፃኗ ሴት ልጅ ከእንቅልፏ ነቅታ መጮህ ጀመረች። ጥግ ይዞ ቆሞ የነበረው ትንሽ ልጅ ራሱን መቆጣጠር ተስኖትና ህሊናውን እንደመሳት አድርጎት እያለቀሰ ከእህቱ ጋር ተቀላቀለ። ትልቋ ሴት ልጅ ደግሞ በቀመናዋ እየተንቀጠቀጠች እንደዛፍ ተወዛዘዘች።

‘ቢሳቢስቲን ሳያስቀር ሁሉንም ለመጠጥ አጠፋው! ሌላ ልብስ ነው የለበሰው! ልጆቹ ተርበዋል! ይህ ኦሮ አይባልም! እዚህ የቆምከው ሰውቁስ ህፍረት አይሰማም ወይ? እያለች ተስፋዋ ተሟጦ ከጮኸች በኋላ ወደ ራስኮልኒኮቭ እያፈጠጠች ‘ከመሸታ ቤት ነው የምትመጡት! ከእርሱ ጋር ስትጠግ ነበር! አልነበር እንዴ? ከፊቴ ጥፋ!’ አለችው።

ወጣቱ ቃል ሳይተነፍስ ለመሄድ ተጣደፈ። ከዚህ ሌላ ደግሞ ከውስጥ ያለው በር ተበርግዶ የወሬ ሰሳቾች ይመለከቱ ነበር። ከደጃፉ ላይ ሲጋራ የያዙና ክብ ባርኔግ ያጠለቁ ሰዎች ብልግና ባልተለየው መንገድ ይላለቁ ነበር። ካባና ስስ የበጋ ልብስ የደረቡ ሰዎች በተመሳሳይ ሁኔታ ተኮልከለው ነበር። በተለይ ማርሚላዶቭ ፀጉሩን ተይዞ እየተጎተተ ‘የምፈልገው ነው!’ ሲል በጮኸ ጊዜ እየተንፈቀፈቀ ሳቁ። በመጨረሻም ከፍተኛ የሆነ አስፈሪ ድምፅ ተሰማ። ቤት የአከፊዮችው ባልቴት ድምፅ ነበር። የተኮለከሉትን ሰዎች ጥሳ በማለፍና ምስኪኗን ሴት በማስፈራራት ከነገ ጀምሮ ቤትሽን ፊልጊ እያለች ቀጭን ትእዛዝን አሰማች። ራስኮልኒኮቭ ከክፍሉ እንደወጣም እጁን ወደኪሱ በመስደድ ከመሸታ ቤቱ አንድ ብር ሰጥቶ ያገኘውን የሳንቲም መልስ ከዘገነ በኋላ ማንም ሳያየው ከመስኮቱ ጠርዝ ላይ አስቀመጠ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ደረጃውን መውረድ እንደጀመረ ግን ሃሳቡን በመለወጥ ለመመለስ ዳድቶት ነበር።

‘ይሄን ለምን አደረግሁ? ሶንያ አለችላቸው! ገንዘቡም ያስፈልገኛል’ ሲል አለበ። ገንዘቡን መልሶ ለመውሰድ እንደማይችልና ለመውሰድ ቢችልም እንኳ እንደማይወስደው ሲገነዘብ ግን ነገር አለመን ሁሉ ትቶ ወደቤቱ አቀና። ከፊገግታ ጋር በሳዳናው በመጓዝ ላይ እንዳለም ‘ሶንያ ለመቆነጃጀት የሚያስፈልጋትን ማግኘት አለባት’ እያለ አሰላለፈ። ‘መቆነጃጀት ገንዘብ ይጠይቃል። ዛሬ ሶንያም ቢሆን ገንዘብ ሳይኖራት ይችላል። የእርሷ ቢዝስ ከፍተኛ ፋክክር ስለሚጠይቅ አልተሳካት ይሆናል! ስለዚህ የእኔ ገንዘብ ከሌለ ነገ የሚልሱት የሚቀምሱት የላቸውም። ውዲ ሶንያ! ምን አይነት ልጃገረድ ነች! ምን አይነት የወርቅ ማእድን ነው ያገኘች! እየተጠቀሙበት ነው! ምን ታድርግ - የደም እንባ ከአለቀሰች በኋላ ተለማመደችው። ሰው አውሬ ነው - ሁሉንም ይለምዳል።’

ጥቂት አሰብ ካደረገ በኋላም 'ተሳሰቼ ይሆን? ሰው በአጠቃላይ ማለቴም የሰው ዘር በሙሉ አውሬ እስካልሆነ ድረስ የፈለገን ከመስራት የሚያግደው ምንም ነገር የለም፤ መሆን ያለበትም ይህ ነው!' ሲል ሳያሰበው ከመቅፅበት ተናገረ።